MEHMET FERDA

...SÖZÜN GELİŞİ...

Yüz Türk Büyüğü

Nihat Erim-Allah kerim

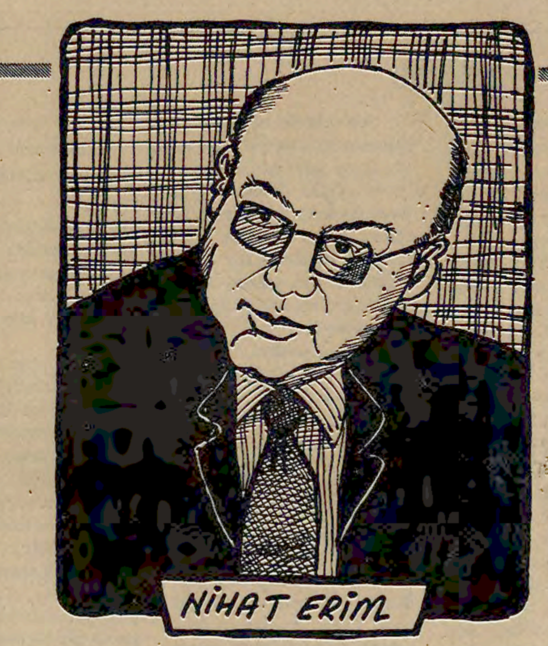

Cumhuriyet tarihimizin en büyük devlet adamlarından biri hiç şüphesiz Prof. Dr. Nihat Erim'dir. Türk siyasal hayatına "şal" ve "balyoz" gibi iki unutulmaz armağan veren Erim, Kocaeli'nin Kandıra ilçesinde doğdu. 1912, Balkan Savaşında Osmanlı ordularının bozguna uğradığı tarihtir. Cenabı Hak, bir kapıyı kapatırken, bir başka kapıyı açmaktadır. Balkan Savaşında yenik düşerken, Türk'ün "makus talihini" yenecek Müthiş Türk de ana rahmine düşüyordu.

Erim, meslekdaşı Profesör Feyzioğlu gibi, Galatasaray Lisesini bitirmiştir. Galatasaray'dan sonra İstanbul Hukuk Fakültesinden mezun olan Erim'i, parlak bir gelecek bekliyordu. Nihat Erim'de bu parlak geleceği dört gözle bekliyordu. O günler de geldi.

Kandıralı Nihat Bey, Paris Hukuk Fakültesinde doktora çalışması yaptı. Doktorasını bitirdikten sonra Ankara Hukuk Fakültesine öğretim üyesi olarak atandı. 1941 yılında "Amme Hukuku" adlı bir ders kitabı yayınladı. Erim, kitapda şunları savunuyordu:

"Bazıları, düşüncelerin serbestçe yayılabilmesinden doğan mahzurları öne sürerek, düşünce hürriyetinin aleyhinde bulunuyorlar. Bu düşüncede onların yanıldıklarını ispata hacet var mıdır? Matbuat, toplanma, cemiyet teşkili ve okutma gibi vasıtalarla düşüncelerin serbestçe yayılması, münakaşa edilmesi ve fikirlerin yayınlanması mı daha iyidir. Yoksa muayyen bir zümrenin diğerlerini susturduktan sonra, kendi düşüncelerini yayması, halkı, belki de yanlış yola sevketmesi mi daha iyidir? Bu ikinci şık kabul edildiği takdirde, milletin bir koyun sürüsünden ne farkı kalır? Bütün mahzurlarına rağmen, kilitli ağızlar, satılmış kalemler yerine, serbest düşünce tercih edilmelidir..."

"Şalcı Nihat" deyiminin kökeni

Erim bu düşünceleriyle, derhal dikkati çekti. Kendisine Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliği görevi verildi. 1954 yılında Kocaeli'den milletvekili seçildi. Erim, CHP'liydi. Hemen Ulus Gazetesinde başyazılar yazmaya başladı. 1946 yılında, Demokrat Parti tek partili düzene karşı isyan bayrağı açmıştı. Erim, bir makale ile bunlara haddini bildirdi. Erim'e "Şalcı Nihat" adını taktıran yazıda şu cümleler yeralmaktaydı:

"Sosyal bünyede derin rahatsızlıklar müşahade edildiğinde bunu gidermenin yolu, bir müddet için hürriyet ilahının üzerine şal örtmek, yukarıdan aşağıya bir otorite tesis etmektir. Siyaset ilmi ve siyaset sanatı üzerinde zihin yormuş, devlet nazariyelerini ortaya atmış olan belli başlı müelliflerin müşterek kanaati budur..."

Nihat Erim, bu düşünceleriyle bir yıldız gibi parlayarak, Hasan Saka kabinesine Bayındırlık Bakanı olarak girdi. Erim hukukçuydu, inşaat ile betonla, çimentoyla, demirle bir ilgisi yoktu. Ancak o günlerde "balyoz sanayii" üzerinde araştırmalar yaptırdı. Erim, merdivenleri büyük bir hızla çıkmaktaydı. Şemsettin Günaltay'ın kabinesine başbakan yardımcısı oldu. Yolu açıktı. Yarın başbakan, obürgün cumhurbaşkanı olması hiç de sürpriz sayılmazdı artık.

1950 seçimlerini Demokrat Parti kazanınca, Nihat Erim'e muhalefet sıralarında görev yapmak düşüyordu. Tam başbakan olacakken Menderes gelmiş yerine göz dikmişti. Şair Orhan Seyfi Orhon, Nihat Erim için o günler şu dörtlüğü dizmişti:

Başbakan olmak ümidi belki cumhurbaşkanı
Yok, demem asla, kapıldın ey Nihat evhamasen

Çünkü çığrından çıkartan önce bizlerdik seni
Yoksa nerden "düş" olurdun bu hayali hamasen.

Şair bir başka şiirinde, İsmet Paşa'yı şöyle eleştirmekteydi:

İki derdi birarada çekemez, kolay mı kimse
Ya Nihat'ın olmasaydı, ya inadın olmasaydı
Gerekirse çaresizdir çekilir inadın amma
Şu Nihat'ın olmasaydı şu Nihat'ın olmasaydı

Menderes'le yakın ilişkiler

Ulus Gazetesi başyazarlığı kısa sürdü. Gazete kapanmıştı. Bu kez "Yeni Ulus" çıktı. Erim, burada da başyazarlık yaptı. Sonra "Halkçı" gazetesini çıkardı.

Erim'in Halkçı gazetesindeki bir yazısı CHP grubunu karıştırmıştır. Erim, 1954 yılında, Menderesle yakın ilişkiler içine girmişti. Yazdığı yazıda, Menderes'in basın hürriyeti konusunda getirdiği yasaları destekler bir tavır almıştı. Menderes bu fırsatı kaçırmamış, Erim'i Kıbrıs konusunda müşavir olarak kullanmaya başlamıştı.

Menderes-Erim dostluğu 27 Mayıs devrimine kadar sürdü. Menderes idam sehpasına gittikten sonra, Erim'e başbakanlık yolu açılmıştı. Amma nasıl olacaktı bu iş?

"Benim adım Erim,
Önüme geleni yerim
İsmet Paşa'dır engelim
Yarın onu da geçerim"

İsmet Paşa'nın gözü Erim'i pek tutmuyordu. 1962 yılında Nihat Erim, Kasım Gülek, Avni Doğan ve Turgut Göle, İsmet Paşa'nın hışmına uğramışlardı. Bu dört politikacı partiden geçici olarak çıkarıldılar. İsmet Paşa, bu dört politikacıyı bazı gizli ihtilal örgütleriyle işbirliği yapmakla suçlamıştı. Samet Ağaoğlu, "Âşina Yüzler" adlı kitabında Nihat Erim'in portresini çizerken, Erim'in ihtilâl örgütleriyle Başbakanlık pazarlığı yaptığını yazmışsa da, bunun büyük bir iftira olduğu 12 Martta anlaşılmıştır.

Erim, geçici çıkartma kararından gereken dersi almıştı. Bekleyecekti. Gün ola, harman ola.

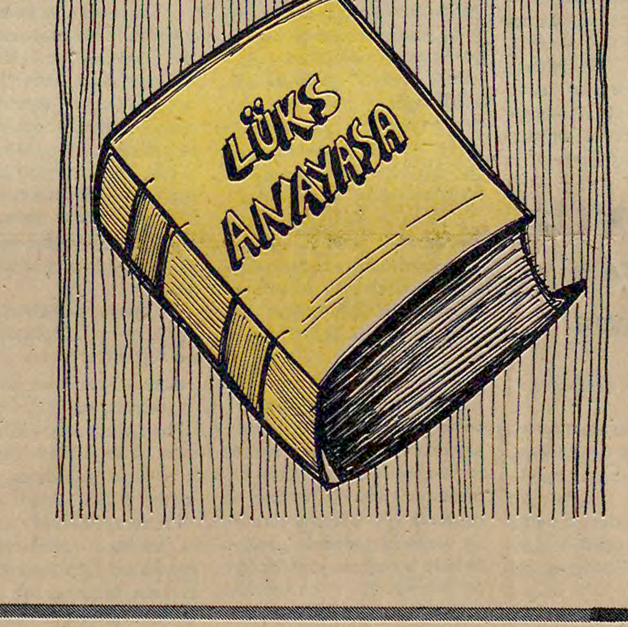

"Benim adım Nihat
Derdim var kat kat
Bugün sıkıntıdayım
Yarın edeceğim rahat"

Nihat Erim, 1965 yılında artık iyice sola kaymaya başlamıştı. Sosyalist kültür derneğinde konferans vermişti. Yön dergisini okuyor ve dergi sahipleriyle yakın dostluk kuruyordu. CHP içinde sağ-sol tartışması başladığı günlerin birinde, Erim, parti meclisinde İsmet Paşa'yı eleştirenbir konuşma yaptı. İsmet Paşa, CHP kurultayında "sosyalist parti olmayacağız" demiş, Erim bu sözlere şiddetle çatmıştı:

"Sosyalizm kelimesi üzerinde bence lüzumsuz yere korkuyoruz. Biz ki, CHP ki, sosyalistim demeyecek. Siz de müsade etmediniz ve aksini söylediniz. Tenkit ediyorum. Haksız yere bağladınız gelecek kurultayları. Ben şahsen kollektivist ekonomi dışında sosyalizmin bütün prensiplerini benimsiyorum. Bizim partimizde yani bir nevi sosyal demokrasiyi komünizmle bir tutup, sosyal demokrasiyi de komünizm gibi suçlar hale gelirsek, ben dışarıda konuşamam paşam. Yani bir Avrupalı ile karşı karşıya gelip konuşamam..."

Gençler yerden göğe haklı...

Sosyalizmin bütün ilkelerini benimsediğini söyleyen Erim, gençlik olayları ile yakından ilgiliydi. 1968 olayları patlak verdiğinde Meclis kürsüsünden:

-Bu bir patlamadır, gençler yerden göğe kadar haklıdırlar... dedi. En yakın dostu, emekli ihtilalcilerden Orhan Kabibay'dı. Kabibay da patlamadan, çatlamadan en iyi anlayanlardandı.

12 Mart öncesi günlerinde, Erim, Kabibay, Koçaş, Amiral Sezai Orkunt sık sık buluşur konuşurlardı. Memleket nasıl kurtulacaktı? Memleket kurtulacak, bu arada, bu muhterem zevat da kurtulmuş olacaktı. Onlar memleketin nasıl kurtulacağını düşüne dursunlar, sonradan büyük bankacı olduğu anlaşılan eski Genelkurmay Başkanlarından Orgeneral Memduh Tağmaç, "bir gece ansızın", Demirel ile memleket idare edilemeyeceğini anlayarak şu gerçeği saptamıştı:

"Cumhuriyet tehlikededir
Nihat Erim tetiktedir"

Erim'e özel ulaklar gitti. Memduh Tağmaç, Erim'e,

-Haydi Kandıralı sen oyna... demiş ve Prof. Dr. Nihat Erim'e görev vermişti. Erim, derhal, CHP'den istifa ederek, "Kocaeli bağımsız milletvekili" oluvermişti. Hemen kabinesini kuruverdi. Kabineye "beyin takımı" alınmıştı. Beyin takımı Nihat Beyin takımı demekti.

"Reform yapacağım
Herkesi içeri tıkacağım
Paşalar izin verdi
Bir süre diktatörlük yapacağım."

Nihat Erim, bir 23 Nisan konuşmasında solcuların başına "bir balyoz gibi ineceğini" söylemiş ancak hava muhalefeti dolayısıyla bir süre bekledikten sonra 18 Mayıs 1971 günü, Radyoevine yolladığı Başbakan Siyasi ve İdari İşler Yardımcısı Emekli Kurmay Albay Sadi Koçaş beyefendinin ağzıyla, balyoz harekâtının başlatıldığını ilan etmişti. Erim, 12 Mart muhtırasının üzerinden, Başbakanlık merdivenine kaydığı gün, Anayasanın "mükemmel bir anayasa" olduğunu söyledikten sonra:

-Bu anayasa lükstür... diyerek, anayasa konusunda ithalat ve ihracaatçılığa başlamıştı Erim. Sonradan sınırsız düşünce özgürlüğünün, "jeopolitiğe de aykırı" olduğunu da söyleyerek, 1941 yılında okuttuğu "Amme Hukuku" kitabında yazdıklarına ne kadar içten bağlı olduğunu ortaya koymuştu.

Tağmaç bankacılık el kitapları okurken

Memduh Tağmaç, sırtını Erim'e dayamış ve "Nihat Erim, Allah Kerim" diyerek, bankacılık konusunda el kitaplarını okumayı tercih etmişti. Nasıl olsa Erim hem anarşistlerin hakkından gelir, hem de boş zamanlarında reform yapardı.

Tağmaç, Erim'den Anayasa'nın değiştirilmesini istiyordu. Erim:

-Başüstüne... dedikten sonra, "Kocaeli Bağımsız Milletvekili" olarak Anayasanın yarısının değiştirilmesini önerdi.

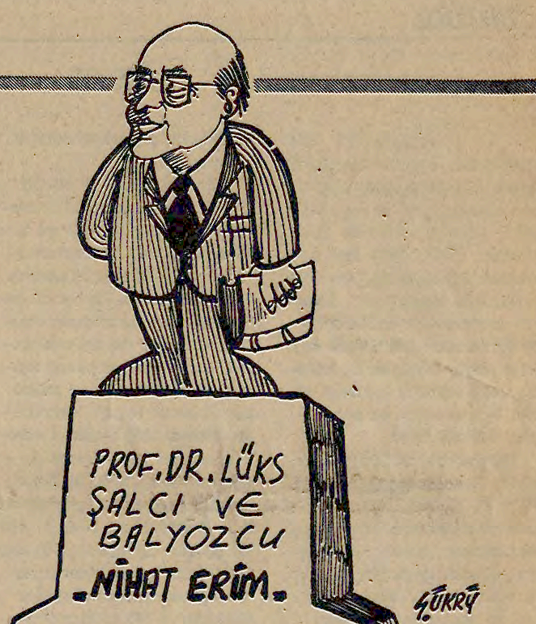

"Benim adım Erim
Paşalara ne derim?
Reform yaparım
Keyfime bakarım"

Nihat Erim'in, 12 Mart döneminde yaptığı en büyük reform Amerikalıların isteği üzerine, haşhaş yasağı koymasıdır. Erim, bu büyük eseri için maalesef, Amerikalılar tarafından ihmal edilmiş ve bugüne kadar ne yazık ki ödüllendirilmemiştir.

"Haşhaşı yasaklar
Reform yaparım
Kim devrimden söz eder
Ağzına kilit takarım."

Erim, tam reform yapacaktı ki, "Beyin Takımı" istifayı basıp kabinden ayrılıvermez mi? Kandıralı Nihat Bey, hemen ikinci Erim kabinesini kurdu. Eğer onbirler istifa etmeseydi, işte tam o gün reform yapacaktı. Hava da güneşliydi. Reform yapması için hiç engeli de yoktu.

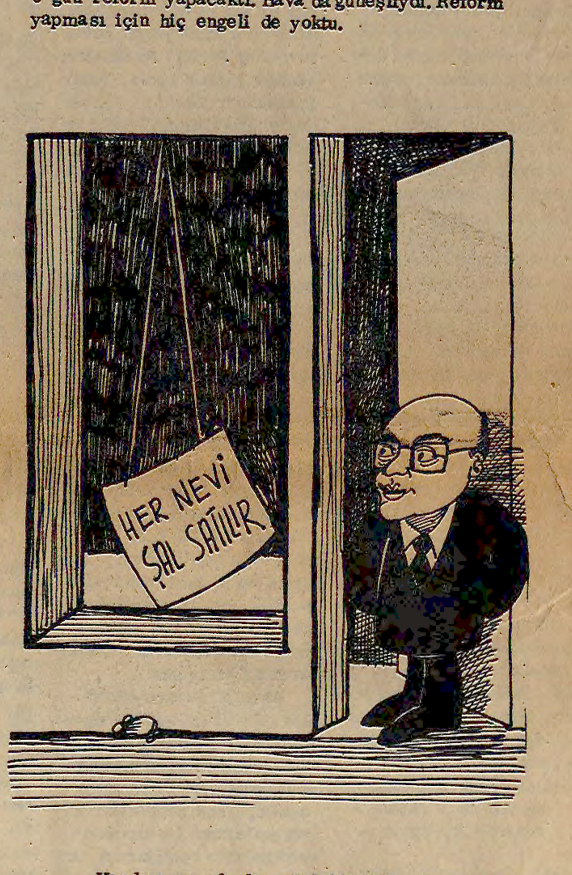

Kandıra eşrafından gözlüklü Nihat Erim Bey, bu işi pek kıvıramamış, bu arada "ne olur ne olmaz, belki cumhurbaşkanlığı için aday olurum, kendimi saklayım" diyerek, koltuğunu Vanlı Kara Ferit Beye terk edivermişti.

Erim, 12 Mart döneminde işkencelerden asla sorumlu değildir. İşkenceciler Erimden korkar, hiç kimse Erim varken işkence yapamazdı. Erim, aydınların evlerinden toplanan kitaplardan da sorumlu değildir. Çünkü, kimseye "kitap toplayın" diye emir vermemiştir. Erim sadece, "başta Anayasa profesörleri olmak üzere, bütün solcu aydınları toplayın" diye emir vermiş, yanlışlıkla aydınlarla birlikte kitaplar da toplanmıştır.

Erim'in Ankara'ya büyük bir heykeli dikilmeli ve heykelin üstüne bir şal örtülmelidir. Heykelin kendisine bir "balyoz" resmi de kazınmalıdır. Heykelin altında şunlar yazılmalıdır.:

"Prof. Dr. lüks şalcı ve balyozcu Nihat Erim."

İzmir'deki yer kaymalarına tedbirler alınamadı

İZMİR- İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Kadifekale yamaçlarında gözüken ve her geçen gün büyük bir tehlike haline dönüşen kayma ile ilgili ciddi bir atılım yapılmadığını önesürmüştür.

Yönetim Kurulu adına yapılan açıklamada, konunun gerek kamuoyunda, gerekse devlet kuruluşlarında büyük yankılar uyandırmasına rağmen, ilgililerin köklü tedbir almaktan yana olmadıkları kaydedilmekte ve şöyle denilmektedir:

"Meslek odaları ve Ege Üniversitesi yetkililerince yerinde yaptığımız tetkikler ve ilgilileri uyarma çalışmalarımız, bazı durumları gözmesine rağmen gerçek ve köklü çözüm henüz bulunmamıştır".

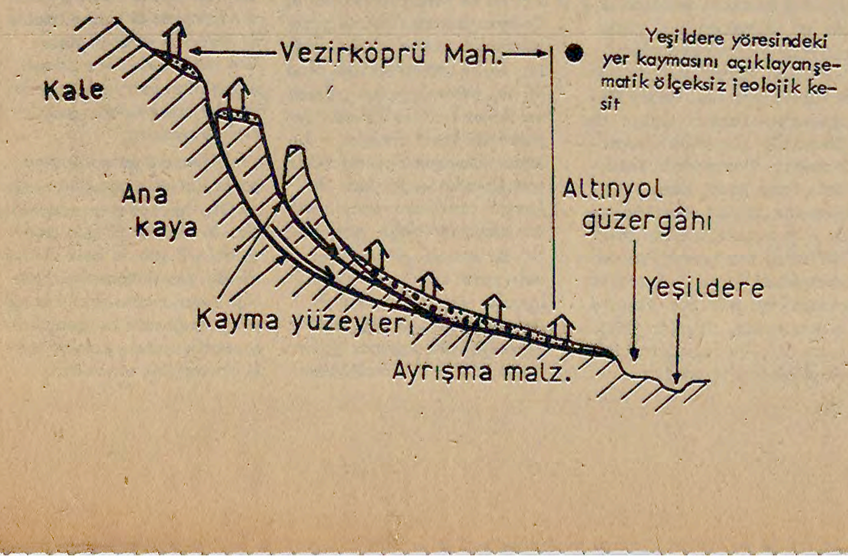

● Yeşildere yöresindeki yer kaymasını açıklayan şematik ölçeksiz jeolojik kesit

Bakanlar Kurulu Ege tütün baş fiyatını saptadı

Ege ekici tütün piyasası yarın açılıyor

ANKARA-(ANKA)-Bakanlar Kurulu Başbakan Demirel'in başkanlığında toplanarak, Ege tütün baş fiyatını tespit etmiştir.

Önceki gece saat 21.00'den saat 01.00'e kadar dört saat süren toplantıdan sonra bir açıklama yapan Başbakan Süleyman Demirel, Ege tütün baş fiyatının yarın Gümrük ve Tekel Bakanı tarafından açıklanacağını belirtmiş, "Tütün üreticisini memnun edecek bir karar aldığımızı umuyorum" demiştir.

TEKEL, İzmir Yaprak-Tütün ve İşleme atelyeleri Merkez Müdürlüğünde Gümrük ve Tekel Bakanı Orhan Öztrak'ın taban, ortalama ve baş fiyatları ilan eden konuşması ile açılacak ekici piyasasında, devlet adına her zaman olduğu gibi yine TEKEL İdaresi, destekleme alımları yapmakla görevlendirilmiştir.

Bazı milletvekili ve senatörlerin de katılacağı açılış töreninden sonra Gümrük ve Tekel Bakanı Öztrak, beraberinde TEKEL Genel Müdürü Atilla Andır, TEKEL yetkilileri olduğu halde alım noktalarını gezerek mübayaanın seyrini izleyecektir. Gümrük ve Tekel Bakanı incelemelerini piyasanın ilk günü Gediz bölgesinde sürdürecektir.

TEKEL yetkililerine göre, Bakanlar Kurulunun toplantısında saptanan bu seneki tütün fiyatları, üreticiyi tatmin edici bir seviyede tutulmuştur. Bu arada ortalama fiyatların da geçen yılki fiyatın çok üzerinde olduğu görüşü önesürülmektedir.

1976 ürünü Ege rekoltesi tahminleri ise TEKEL yetkililerine göre 195, üretici kuruluşları yetkililerine göre ise 160 milyon kilo dolayındadır.

Yapılan araştırmalara göre, 160 milyon kiloluk tahminler doğru çıksa bile 1976 rekoltesi, tarihin en yüksek rekoltesi olacaktır. Bilindiği gibi Ege rekoltesi genellikle 90-115 milyon kilo arasında gerçekleşmekte idi.

208 EKSPER GÖREVLİ

Devlet adına destekleme görevini yürütmekle görevli TEKEL idaresi, 1976 piyasasında teknik şefler hariç alım noktalarında 621 stajyer olmak üzere 208 eksper görevlendirmiştir.

Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi bu sene de 78 alım noktası tespit edilmiştir:

TELEFONDAN SONRA TELEKSLER DE KARABORSAYA DÜŞTÜ

Piyasada telefon fiyatlarının 30-40 bin liraya çıkmasından sonra haberleşme araçlarından teleksler de 350-375 bin lira arasında satılmaya başlanmıştır. İstanbul PTT Bölge Başmüdürlüğü Telgraf Telefon İşleri Müdürü Ragıp Akgün'den alınan bilgiye göre, İstanbul'da halen 1600 teleks hattı bulunmakta, bunun yanısıra iki bin abone de teleks almak için sıra beklemektedir.

Edinilen bilgiye göre, piyasada teleksin satış fiyatı 350 ila 375 bin lira arasında değişmektedir.

Bir başka okula tayin edilen müdür, siyasi amaçla tekrar aynı göreve getirildi

Kadıköy Kaptan Hasanpaşa İlkokulu müdürü Zeki Torun'un ders sırasında okulda görevli öğretmene hakaret ettiği gerekçesiyle Milli Eğitim Disiplin Kurulunun kararı ile görevinden alınarak, bir başka okula atandığı halde bir süre sonra siyasal baskılarla yeniden eski okulunda bırakıldığı öne sürülmüştür.

Zeki Torun, aynı okulda öğretmen olarak bulunan Meliha Tüfekçioğlu ve bazı öğrenci velilerine sözle hakaret ettiği için Disiplin Kurulu tarafından cezalandırılarak Kadıköy'deki Halit Berk İlkokuluna atanmıştır.

İstanbul ili Milli Eğitim Disiplin Kurulu 10/6/1976 günü toplanarak, 976/528 sayılı kararı ile Kaptan Hasanpaşa İlkokulu Müdürü Zeki Torun'un görev yerinin değiştirilmesine karar verilmiştir.

VALİ ŞENTÜRK'ÜN KARARI İLE

Daha sonra Milli Eğitim Müdürü Servet Develioğlu, valilik makamına gönderdiği bir yazı ile Disiplin Kurulunun kararına değinmiş, görev yerinin değiştirilmesi istenen Torun'un Kadıköy Halit Berk İlkokuluna atanmasının uygun olduğunu belirtmiştir. Vali Şentürk ise 11/11/1976 tarihinde yazıyı onaylamıştır.

Pazar 20 ŞUBAT 1977

ADRES :Yerebatan Cad. Taşsavaklar Sok. No: 5 Cağaloğlu- İSTANBUL
TEL : 27 77 12 /27 69 09 /22 84 46
ANKARA BÜROSU: İzmir Cad. 20/27 Kızılay
TEL 17 65 36-18 36 88
BASIM : İstanbul Matbaası VEB OFSET Tesisleri Dr. Emin Paşa Sok. 20
DİZGİ : Politika Tesisleri
DAĞITIM : Hürriyet Gazete Dağıtımı A.Ş.
Sayı: 1327 Yıl: 5 150 Krş.

EKONOMİ

Politika

Parlamenter ödeneklerini yeniden düzenleyen teklif, Senato'da reddedildi

EYÜBOĞLU: MSP SATILIĞA ÇIKARILDI

Erbakan Aydın'daki konuşmasında erken seçime şiddetle karşı çıktı

ANKARA (POLİTİKA) - CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu, AP'nin "erken seçim" sloganını MSP'ye karşı şantaj aracı olarak kullandığını söylemiştir. Bu arada MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan da, Aydın'da yaptığı konuşmada erken seçime şiddetle karşı çıkmıştır.

Öte yandan parlamenterlerin yolluk ve ödeneklerini yeniden düzenleyen teklif, Cumhuriyet Senatosu tarafından reddedilmiştir.

(Devamı say. 7 sü. 5)

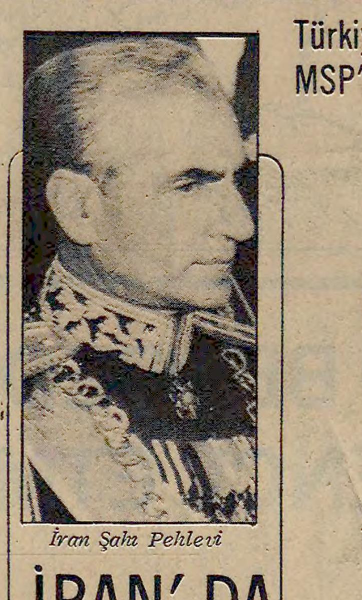

İran Şahı Pehlevi

İRAN'DA 100 BİN SİYASİ TUTUKLU VAR...

Uluslararası Af Örgütünün raporunda tutuklulara ağır işkenceler uygulandığı da belirtildi

AMSTERDAM- (ANKA) Uluslararası Af Örgütü, İran'da 100 bin siyasal tutuklu bulunduğunu açıklamıştır. Örgütün Amsterdamda yapılan kongresinde açılanan bir raporda, bunların büyük bir çoğunluğunun hiçbir yargılamaya tabii tutulmaksızın cezaevine atıldığı ve tutuklulara ağır işkenceler yapıldığı belirtilmiştir.

Uluslararası Af Örgütü İran Şahını bu mahkemesiz tutuklama ve işkence olaylarının üstüne gitmeye ve bunları araştırmaya çağırmıştır.

İran Şahı ise üç gün önce yaptığı bir konuşmada, Uluslararası Af Örgütünü İran'a karşı tarafsız davranmamakla suçlamış ve ülkede araştırma yapmak üzere bazı komünistleri göndermekle suçlamıştı.

Şah ayrıca Konferansın düzenlenmesine izin veren Hollanda'ya karşı ekonomik boykot uygulanacağını söylemişti.

Türkiye'nin silah gereksinimi baskı unsuru olarak kullanılacak

MSP'ye göre Kıbrıs konusunda toprak tavizi sözkonusu değil

YENİ ABD YÖNETİMİNİN (ÖZEL) TEMSİLCİSİ ANKARA'DA

PROTESTO KAMPANYASI BÜYÜDÜ

Karataş aleyhine toplanan imzalara bürolar da katıldı

● TRT Seçim Kurulu, CHP ve DP'nin başvurusunu incelemeye devam ediyor

ANKARA-(POLİTİKA)-TRT Haber Merkezi'nde ve diğer bölümlerde çalışan 304 görevlinin Şaban Karataş'ı savcılığa şikayet etmesinden sonra Ankara dışındaki bürolardan da şikayet dilekçesine katılanların sayısının giderek arttığı bildirilmektedir. Öte yandan TRT Seçim Kurulu çalışmalarını dün de sürdürmüş, CHP ve DP'nin başvurusunu incelemeye devam etmiştir.

TRT'de çalışanlar, Savcılığa bildirilmek üzere aralarında yüzlerce imza toplamışlardır. Şaban Karataş'ın "memuriyeti gasb" ettiği gerekçesiyle toplanan imzalardan 304'ü önceki gün bir dilekçeyle Ankara'da Cumhuriyet Savcılığına verilmişti.

Dilekçeye eklenerek Savcılığa verilen imzaların sahipleri arasında TRT'de çalışan odacılar, marangozlar, kapıcıların yer alması dikkati çekmektedir. Savcılığın Karataş işgaline son vermesi hakkındaki dilekçeyi TRT Haber Merkezinde çalışanların çoğu imzalamışlardır. Verilen bilgiye göre haber merkezinde çalışan yüz kadar muhabirden 70'i dilekçeyi imzalamıştır. Bu arada programcılar, yapımcılar, mütercimler idari görevde çalışanlar da 304 imza arasında yer almışlardır.

(Devamı say. 7 sü. 3)

Guardian gazetesi "Türklerin durumu Kissinger'in ortadan silinişiyle dramatik biçimde zayıfladı"

Ahmet YÜCEKÖK
Ankara'dan bildiriyor

Amerika Birleşik Devletleri'nin yeni Demokrat Başkanı Carter'ın özel temsilcisi olan eski ABD Savunma Bakanlarından Clark Clifford, Kıbrıs konusundaki Türk-Yunan anlaşmazlığına bir çözüm bulma amacı ile bugün Atina'dan Ankara'ya gelecektir.

Kıbrıs'ta ve Ege'de Türkiye ile Yunanistan arasında süre gelen ihtilafları NATO'nun güneydoğu kanadı içinde zararlı ve kendi çıkarlarına aykırı bulan ABD'nin, bu ihtilafları giderecek köklü çözümler yerine, zorla bastırma yöntemlerine başvuracağı anlaşılmaktadır.

(Devamı say. 7 sü. 7)

PAZAR EKİ

• Bayinizden istemeyi unutmayınız
• Ayrıca para ile satılmaz

LONDRA: "Yarın"ı düşünen yok!.. Herşey "Bugün için!.."

Sovyetler Birliği ABD Başkanı Carter'ın tutumunu protesto etti

NEW YORK-(ANKA)- ABD Başkanı Jimmy Carter'ın Sovyetler Birliği'nde rejime karşı çıkanlardan atom fizikçisi Andrey Saharov'a yolladığı mektup, iki ülke arasındaki ilişkilerde yeni bir sorun yaratmıştır.

Sovyet TASS Ajansının haberine göre, Sovyetler Birliği'nin Washington'daki Büyükelçisi Anatoli Dobrinin, ABD Dışişleri Bakanvekili Hartmann'ı ziyaret ederek, "Amerika'nın Sovyet-Amerikan ilişkilerinde olumlu gelişme sağlama amacına uymayan bazı demeç ve davranışlarına "dikkati çekmiştir.

(Devamı say. 7 sü. 6)

GÜNE BAKIŞ

Çölde kaybolan İran ordusu

Mısır'da 2500 yıl önce firavunlar imparatorluğunu işgal eden bir İran ordusunun kalıntıları bulundu. Mısırlı bir grup arkeologun batı çölünde yaptıkları araştırma sonucu onbinlerce insana ait kemikler ve silah kalıntıları toplu bir biçimde kum yığınları arasında gömülü olarak ortaya çıkarıldı. Silahların eski İran uygarlığına ait olduğunu saptayan bilim adamları, bu ordunun 2500 yıl öncesinde bir kum fırtınasına yakalanarak bir anda yok olduğu sonucuna vardı.

DIŞ POLİTİKADA KUŞKU VEREN GELİŞMELER...

Amerika'daki yeni yönetimin Kissinger'den çok farklı bir yaklaşımla işe koyulduğu, artık somut olaylarla ortaya çıkmaktadır. SSCB ile ABD arasında ki Vladivostok görüşmelerinin bahar havası, gerilerde kalmışa benzemektedir. Carter yönetimi, Dulles'in "soğuk savaş" yöntemlerine baş vurmakta, sosyalist ülkelerin içişlerine elatmakta, açık bir tahrikçilik siyasetine yönelmektedir.

Bu değişik tavrın nedenleri, hiç kuşkusuz, Carter yönetiminin "ideallerine bağlılığı" falan değildir. Bunun arkasında, zamanla kendisini açıkça ortaya koyacak önemli hesaplar mutlaka vardır. Hiç bir yönetim salt kendi idealizmi uğruna karşıt bloktaki muhalifler le hem de Başkanı aracılığıyla mektuplaşmaz; başka ülkelerdeki muhalif birkaç kişi için böylesine büyük bir kampanyayı başlatmaz. Bunun, dostluk diplomasisinde dikkatle sakınılan "başkalarının içişlerine müdahale" anlamına geldiğini bilir.

Amerikan yönetiminin bu değişen tavrı, Türkiye açısından son derece önemli sorunları birlikte getirmektedir. Önce, Türkiye'nin genel dış politikası bakımından: ABD ve SSCB arasındaki buzların geçmiş te çözülmesinden en fazla yarar sağlayan ülkeler arasında, Türkiye vardır. Hem NATO ortağı hem de SSCB'nin komşusu olan Türkiye, uluslararası bir yumuşama ortamından, NATO'dan çıkmaksızın Sovyetler'le çok geniş ekonomik işbirliğine girmek yönünde yararlanmıştır. Türk dış politikasının son dönemi, Doğu bloku ülkelerine dikkatli bir açılışla vurgulanmış tır. Uluslararası gelişmelerin dikkatle kullanılması sonucunda ulaşılan bu denge, şimdi tümüyle tehlikeye girmektedir: Carter, başlattığı politikayı sürdürürse, Türkiye'den yeni tavırlar alması istenecektir; Doğu blokuyla ve Sovyetlerle ilişkilerini gözden geçirmesi, NATO kurallarına dikkatle riayet etmesi beklenecektir. Kısaca, ABD'nin değişen tavrı, Türkiye'ye mutlaka önemli ve cansıkıcı sorunlar getirecektir. Başkan Carter'in özel temsilcisi Clifford'un Ankara'da görüşeceği konu, hiç kuşkusuz, sadece Kıbrıs olmayacaktır...

Clifford'un önümüzdeki günlerde yapacağı Ankara temasları, ABD dışsiyasetinin son günlerdeki değişimi çerçevesinde, ayrı ve büyük bir önem taşıyacaktır. Muhafazakar İngiliz gazetesi "The Guardian"ın dünkü yorumunda belirttiği gibi, "Kissinger'in görevden ayrılması, Türkiye açısından trajik bir sonuç yaratmıştır" Gerçekten, şimdi Türkiye sadece ABD'nin giderek artan baskılarına hedef değildir; uluslararası konjonktürde değişen hava da Türkiye'nin zararına gelişmektedir. Bir yandan ABD'nin Yunan tarafına ağırlık tanıyan tavrı kendini belli eder ken öteyandan da, Kıbrıs sorununun boyutları gergin uluslararası ortamda büyümektedir. Sovyetler'le ABD arasındaki "barış içinde birlikte varolma" havası dağılmaya yüztutarken, Kıbrıs'ı bütün taraflar için daha kritik, daha stratejik, daha önemli kılmaktadır. Bu da, hem adanın çeşitli dış siyasal planlarda kullanılma olasılığını hem de çözümün zorlaşmasını beraberinde getirmektedir. En basitinden, bir gerginlik ortamında, Makarios'un iki blok açısından "vazgeçilmezliği" artmaktadır. Bu ise, çözümün Makarios yararına etkileneceği koşulları getirmektedir vb.

Türkiye'nin dış işlerini bekleyen, gerçekten zor günlerdir. Türkiye'nin ufkunda gözüken, tehditler, baskılar, zor seçmelerdir.

Günümüzün her biri ayrı telden çalan dörtlü iktidarı çerçevesinde, Türkiye'nin dış işleri, gerçekten darboğazlar karşısındadır...

İsmail Cem

Feyzioğlu bir haftadır makamına uğramıyor

ANKARA-(POLİTİKA)- Ortaklarıyla olan ilişkileri kopma noktasına gelen CGP Genel Başkanı, Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu, bir haftadan beri makamına gitmemektedir.

Başbakanlıktaki çalışmalarını bırakan Feyzioğlu en son geçen haftanın başında Başbakanlığa uğramıştır. Feyzioğlu makamında bir süre oturduktan sonra çıkıp gitmiş, bir daha geri dönmemiştir.

CGP çevreleri, Feyzioğlu'nun tutumunda ciddi ve ayrılmaya kararlı olduğunu, ancak bütçenin parlamentodan geçmesini beklediğini söylemişlerdir.

CGP çevreleri Feyzioğlu'nun ayrılmaya kesin kararlı olduğuna, bütçenin görüşülmesi sırasında Başbakan Demirel hükümet adına konuşurken onun Bakanlar Kurulu sıralarında değil, partisinin sıralarında oturmasını da somut örnek olarak göstermiştir.

Karaca: "Türk-İş Genel Sekreteri işçi sınıfına ihanetini dile getirdi"

DİSK Genel Sekreteri Mehmet Karaca, Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide' nin DİSK'in 10. Kuruluş Yıldönümünü kutlama şöleni üzerine verdiği demeci eleştirmiş ve "Şide, işçi sınıfına ihanetini verdiği demeçle dile getirdi" demiştir.

Karaca özetle şöyle demiştir:

"Bu demeç yalancılığın, DİSK düşmanlığının, anti-komünizmin ve dünya sendikal hareketinin birliğine karşı saldırının belgesi olarak kalacaktır. Sadık Şide' nin yalanları üç noktada toplanmaktadır.

Birincisi, DİSK'in üye sayısı, ikincisi, DİSK'in demokrasi anlayışı ve demokratik güçbirliği, üçüncüsü de DİSK'in dünya sendikal hareketi üzerine olan görüşü.

Devletin ve sermayenin desteğiyle ayakta duran Türk-İş'in aidat ödeyen üye sayısını Halil Tunç son Genel Kurullarında açıklamıştır. Bu sayı yarım milyonun

(Devamı say. 7 sü. 1)

İSTANBUL'UN GELİNCİKLERİ ŞUBATTA DA AÇIYOR

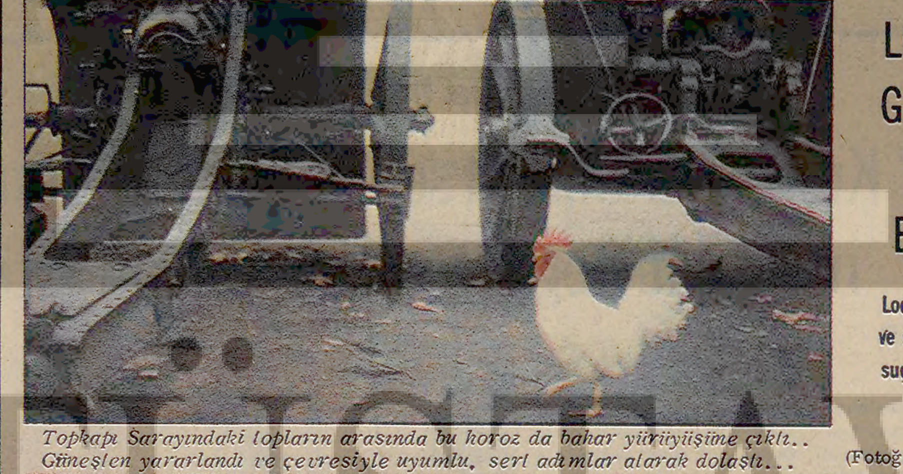

Topkapı Sarayındaki topların arasında bu koroz da bahar yürüyüşüne çıktı. Güneşten yararlandı ve çevresiyle uyumlu, sert adımlar atarak dolaştı...

LODOS İKİ GÜN SONRA TEKRAR BAŞLIYOR

Lodos hormonal dengeyi ve sinir sistemini bozarak suçluluğu artırıyor

HABERİ 7. SAYFADA

(Fotoğraflar: Can TAYLAN)

Dün, İstanbul güneş içindeydi. Halk, arabalı vapurlarda bile bu beklenmedik güneşten yararlandı...

İstanbul'da gelincikler mevsimsiz açtı.. Baharın habercisi, Şubat ortasında kırları süslemeye başladı.

Cumalıoğlu MHP'nin iddialarını yalanladı

ANKARA-(İSTA)-MHP yayın organlarında ve CGP İzmir Şube Başkanının MSP'nin 17 milyonluk rüşvet verdiği yolundaki iddialarını cevaplandıran MSP Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cumalıoğlu, "bütün bunlar uydurmadır" demiştir.

Milli Selamet Partisinin ahlak ve maneviyat partisi olduğunu söyleyen Cumalıoğlu, rüşvet ve suiistimale hiç bir MSP'linin tenezzül etmeyeceğini bildirmiş ve bu "bir iman işidir" demiştir.

Bir açıklamada bulunan MSP Genel Başkan Yardımcısı, hakka inanan kimselerin

(Devamı say. 7 sü. 9)

İZLENİMLER

TRT'DE IŞGAL

Şaban Karataş, "süre kasıyla" TRT'nin başına çöreklenmiş bir işgalcidir. Hukuk ve yasalara göre suçtur, eylemi.

İşgal yönetimi, TRT'den bir başka deyimle devletin kasasından, ödenek maaş ve fazla çalışma adı altında yüklüce para almaktadırlar. Bu paraların hiç bir hukuksal dayanağı yoktur. Polisiye deyimle, devletin kasalarından aldıkları para "zor alımın" ürünüdür..

Bu işgal yönetimi, bu güne dek, hukuk olgusunun gözlerinin içine baka baka suçluluğun örneklerini sergileyerek, kararlar alıp uyguladı. Harcama yaptı. Sürgün, kıyım, atama işlemlerini yürüttü. İşgal yönetiminin son kurbanlarındandır, Televizyon Haberleri Müdür Yardımcısı Aycan Giritlioğlu...

(Devamı say. 7 sü. 8)

ahmet kahraman

İzmir'de üç deprem kaydedildi

İzmir'de önceki gece saat 21.00 sıralarında aralıklarla üç deprem kaydedildi. Depremlerden sonra meteoroloji ve rasathanenin telefonları aralıksız işledi. Depremin merkezini ve çevrede can kaybının olup olmadığını merak eden halk, telefonlara sarılarak, telefon trafiğini yoğunlaştırdı. İlgililer meydana gelen üç depremden sadece birinin hissedildiğini, onun da 2 kuvvetinde olduğunu bildirdiler.

İngiltere Dışişleri Bakanı öldü

İngiltere Dışişleri Bakanı Anthony Crosland, önceki akşam tedavi edilmekte olduğu hastanede öldü. Geçen Pazar günü bir beyin kanaması geçiren Bakan, derhal hastaneye kaldırılmış, ancak komaya girmesi önlenememişti. 58 yaşındaki Crosland geçen yıl Nisan ayında James Callaghan'ın Başbakanlığa seçilmesi üzerine boşalan Dışişleri Bakanlığına atanmıştı. İngiliz İşçi Partisi'nin önemli ideologlarından biri olan Crosland, "Sosyalizmin Geleceği" adlı kitabıyla parti politikasında etkili olmuş ve partinin küçük burjuva seçmenlere yönelmesinde önemli rol oynamıştı.

TÜSTAV

Semih BALCIOĞLU

"Çok Şükür" de Şükrü bey

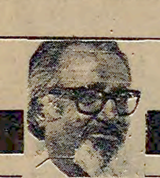

Mehmed KEMAL

Faşizme geçit yok

Faşizm, sermaye sınıfının demokrasiden vaz geçtiği zaman kurduğu siyasal, bazan da askere dayanan dikta iktidarıdır. Kuramcılar faşizmin tam sermayenin dikta iktidarı olmadığını, bazan işçileri de güdümü altına alan bir yöntem olduğunu söylerler. Ama genellikle bir sermayeci diktası olduğunda ortakdırlar.

İtalyan faşizmi ve Alman nazizmi solcu görünerek sağ yumruğunu indirmiş, diktasını kurmuştur. Bu diktaların zulmünü dünyanın bütün demokratları, liberalleri ve solcuları tadmışlardır. İkinci Dünya Savaşı sonlarında faşizmin yıkıldığı sanılmıştı. Oysa soğuk savaş faşizmi geri kalmış ülkelerde yeniden iktidara getirmiştir.

Bizde zaman zaman faşizm denemeleri olmuştur. Seçimlerle halkın umudu olarak işbaşına geçen Bayar-Menderes rejimi birkaç yıl içinde özgürlükleri tümünü kısarak faşizme yönelmiştir. "Seçim yapılıyor, parlamento açık, milletin vekilleri parlamentoda iktidarı dilediklerinde düşürebilirler, işçi örgütleri çalışıyorlar..." demek yetersizdir. Bütün bunlar demokrasi görünümü altında parlamentolu faşizme dönüşebilir. Demokrasinin tadına varmış olanlar bu göstermelik sözleri yutmazlar.

Faşizm, en çok kendinden olmayan aydınlara, sözünü geçiremediği işçi örgütlerine kayar. Bürokrasi ilk ağızda pek tedirgin olmaz. Faşizmin buyruğuna girmediği, yavaş yavaş direnmeye başladığı zaman bürokrasi de tedirgin olmaya başlar. Devletin memur kadrosu bir de bakarsınız ki birkaç yıl içinde tüm yerinden oynamış, çarklar değiştirilmiş, kıyım başlamıştır. En bilinçli, en sağlam örgütler öğretmenler ise, bir öğretmen kıyımı başlar. İşçi sınıfına doğrudan doğruya saldırılmaz, sarı sendikalar kurdurularak, sarı sendikacılar beslenerek işçi sınıfı bölünmeye çalışılır. Hatta işçiye, işçi kırdırılmak istenir. Bir oranda bunda başarı da sağlanır. Hatta emekli polis şeflerinden grev kırıcıları sağlanır, bunlar dolgun ücretlerle beslenir. Bağımsız yargı organları böyle grev kırıcılarının yargılanmaları ile meşgul olur. Komando beslemek de bu zincirin halkalarından biridir.

Faşizm belirgin diktasını kurdu mu, "hiç kimse bu tehlikeye karşı ben yeterliyim" dememelidir. Faşizm nasıl toplam olarak bütün güçleriyle bir savaşıma girmişse, kitle örgütleri ve demokratik güçler toplam olarak faşizmin karşısına çıkmalıdırlar. Tek tek faşizmin karşısına çıkıp, onu yeneceklerini düşledikleri zaman, bilesiniz, yenilgiye uğrarlar. DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'in son konuşmasında belirttiği gibi, "Faşizme karşı mücadelenin başarısı en geniş kitlelerin hareket gücüne, demokrasiden yana olan tüm siyasal eğilimlerin güç ve eylem birliğine, hem parlamenter, hem kitlesel eylemlere bağlıdır." Bunun tersini düşünmek yanılgıdır, faşizmin yengisine yolu açmaktır. Dahası var bunun tersini yapmak, tersi davranışta bulunmak "Faşizme teslim olmak, yok olmak" demektir. Faşizme karşı bir demokratik cephe oluşturmak, başlangıçta faşizme dur demektir. Faşizm gerilemese bile, kitlesel demokratik örgütlerin güç birliği karşısında siner, olduğu yerde durur. Ancak faşizm durdurulduktan sonradır ki, ikinci aşamada üstüne varılarak yenilgiye uğratılır.

Demokrasiden yana olan kitle örgütlerine ve basın organlarına bu aşamada büyük görevler düşmektedir. Bu görev yapılırken hiç kimse, "Ben bilirim yapacağımı" dememeli, "Bana ne görev düşüyor, bana ne görev verildi?" diye sormalıdır. Faşizmle savaşımda görev birliği vardır, görev üstünlüğü yoktur. Her örgüt savaşım çizgisini kendi çiçer ama, savaşım birliği içinde ortak düşmana karşı çizer.

ŞEYH BEDREDDİN'E DE İŞKENCE ETMİŞLERDİ

Recep BİLGİNER

Şeyh Bedreddin'in fikirleri neydi? Bunlar, din konusunda yani dinin gerçek özü ve softalığa karşı olan fikirler, sosyal fikirler diye sıralanabilir. Bu sosyal fikirlere, ekonomik kurallar ortaya atmak isteyen fikirlere, o günlerde kimse bilimsel bir cevap vermemiştir. Onun sürülmesi, işkenceler altında yargılanıp öldürülmesi, sosyal fikirleri için değildir.

Önce, sürgünde yaşattılar, sonra yargılama yoluyla işkence ettiler ve Serez Çarşısında astılar. Gene de Şeyh Bedreddin'in fikirlerinin öldürülemediği anlaşılıyor. Nitekim, Bedreddin, İsa için, "Bedeniyle ölmüştür, ama ruhuyla yaşıyor" demişti. Şimdi, aynı sözler kendisi için söylenebilir.

Gürol Sözen arkadaşımızın, Politikada, Şeyh Bedreddin destanını anlamlı ve çekici desenleriyle yeni biçimde okuyucuya sundukların okuyunca, bazı kaynakları yeniden gözden geçirdim. Çağımızda ve çağımızın Türkiyesinde, insanlara fikirlerinden dolayı işkence edildiği, öldürüldüğü gözler önünde bir gerçek oldu. Domuzuna bir vurdumduymazlık yaygınlaştırılmak isteniyor. Asıl tehlike bu.

İki şey çağımız insanlığının yüz karası bence: Biri, kimi insanları, iktidarlara ya da iktidardaki kişilere ters düşen fikirler taşıdıkları için vatanından sürmek, dışarıdaysa vatanına dönmesini yasaklamak, diğeri işkence etmek.

Şeyh Bedreddin de, iki kez, iktidarda bulunanlar tarafından işkenceye uğramıştı. Birincisi İznik'e sürülüp göz hapsinde tutulduğunda, ikincisi Serez'de Softalarca yargılandığında.

Şeyh Bedreddin'in fikirleri neydi? Bunlar, din konusunda, yani dinin gerçek özü ve softalığa karşı olan fikirler, sosyal fikirler diye sıralanabilir. Bu sosyal fikirlere, ekonomik kurallar ortaya atmak isteyen fikirlere, o günlerde kimse, bilimsel bir cevap vermemiştir. Onun sürülmesi, işkenceler altında yargılanıp öldürülmesi, sosyal fikirlerinden dolayı değildir. Bunları bilen yoktu ki. Yahut bilen olsa bile, geçerliliği ve gerçekliğine karşı çıkılamıyordu.

Bedreddin'in en büyük düşmanları, din sömürücüsü softalar ile, Padişahın ve saltanatın etrafında çöreklenen iktidar yağmacılarıydı. Onlar, doğrudan, Şeyh Bedreddinle bir tartışmaya girecekleri yerde, Padişaha "Bu adam ülkede fesat çıkarmak istiyor. Bu adamın saltanatta, yani yerinizde gözü var" diyorlardı. Börklüce Mustafa - "Börk sarık anlamına "Sarıklı Mustafa ve müridlerinden Torlak Kemal Karaburunda halkın iktidardan çektiklerine bir son vermek için ayaklanınca, Bedreddin'in düşmanlarını, kendilerini Padişah yanında haklı gördüler. Börklüce-nin ayaklanmasının zamanının iyi seçilip seçilmediği tartışılabilir. Bugün bile, kurulu düzene karşı her türlü çıkışın iyi hesaplanması gereği üzerinde çok tartışılıyor.

Çelebi Sultan Mehmet, kardeşlerini yenip tek başına Osmanlı tahtına çıktıktan sonra, kardeşi Musa Çelebi' nin Kazaskeri olan, çağının büyük bilgini Şeyh Bedreddin'i, kendisine muhalif olacak diye İzniğe sürmüş ve göz hapsinde tutmuştur. O dönemde, İznik, eski önemini yitirmiş, yanındaki gölden sıtma mikrobu gelen bir yerdir. Güdülen amaçlardan biri, Şeyhin sıtmaya yakalanıp, sakalına ak düşmeden ölüp gitmesi, diğeri, eski bir Hıristiyanlık merkezi olduğu için de onu "Gavurlara, yani Hıristiyanlara yakınlık duyan bir insan olarak göstermek." Görülüyor ki, başka başka adlar altında da olsa, yöntemler değişmiyor.

Bedreddin İznik'te hapis hayatı yaşarken, yazıp bitirdiği "Teshil" adlı kitabının önsözüne şunları yazar: "Tanrı beni, zalimlerin elinden ve onların yardımcılarının şerrinden kurtarsın. Kitabı bitirdiğim şu sırada, hapis ve gurbet, hüzün ve sıkıntı ve belâlar içindeyim. Kalbimde yanan ateş günden güne artmaktadır. Tanrım beni bu belâlar dan kurtar."

Kimbilir, sürgünde, onu göz hapsinde tutan Padişah adamları, bu büyük bilgine, yüreği insan sevgisiyle dolu bu yüce insana ne işkenceler ediyorlardı.

Bedreddin, bu işkenceye artık dayanamayacak hale gelmiş olacak ki, önce Hacca oradan Mısır'a geçmek için, Padişahtan izin istemiş, fakat bu izin kendisine verilmemiştir.

Nitekim, burada ayrıntılarına girmeyeceğim olaylardan sonra yakalanıp yargılanmak üzere Serez'e getirildiğinde, orada karşılaştığı Çelebi Sultan Mehmetle aralarında şu konuşma geçer.

Padişah-Bedreddin neden benzin sararmış?

Bedreddin-Padişahım, güneş, batarken sararır.

Padişah-Neden emirlerime karşı geldin?

Bedreddin-Sen neden hakka aykırı davrandın?

Padişah-Benim hakka muhalefetim nedir?

Bedreddin-Hacca gitmek isterdim, izin vermedin. Bu sebeple, şeriat-kanun- hükümlerine uyulmayan bir ülkeden, İsfendiyaroğlu ülkesine gitmek zorunda kaldım."

Bedreddin zaten "Zulüm ve zorbalık ürünü olan bir hükümetin saldırılarını hoş görmek ve böyle bir hükümetin emirlerine boyun eğmek kesinlikle doğru değildir. Saray, saltanat, yeniçeri ve savaş hep zulüm eseridir. Hükümet, milletçe seçilmeli, herkes, tam bir özgürlük içinde, fikir ve mesleğinin sahibi olmalıdır."

Bu düşünceleri "İnsanların doğuştan eşit olduğu, yiyecek, giyecek, hayvanlar, toprak ve toprak ürünleri kamunun ortak malı bulunduğu, fikirlerin zor la kabul edilemiyeceği insanlar arasında, din, düşünce ayrımı gösterilemiyeceği ilkelerine dayanıyordu.

Ne yazık ki, düşmanları olan softalar, O'nun bu fikirlerine karşı çıkacak bilgiden yoksun oldukları için, dinde devrim gerektiği düşüncesine kızıyorlar, ama, asıl devlet yönetiminde devrim gerektiği yolundaki sözlerini de padişaha "Bu adam fesat çıkarmak, saltanatı yıkmak istiyor" diye yetiştiriyorlardı.

Nitekim, Serez'de, yargılanırken, Padişah da orada hazır bulunmuş, softalardan kurulu yargıçlar, şeyhin aklından geçmeyen düşünceleri ona mal etmeye çalışan sorularla işkenceyi sürdürmüşlerdir. Zaten, yakalandığında, Padişahın adamlarından Elvan ağa, ona çok hakaret etmişti. Elleri kolları bağlanmıştı. Oysa, kendisi, artık çaresiz olduğundan, Padişaha teslime geliyordu.

Sorular peşpeşeydi:

-Sen yalancı bir bilginsin.

-Bilginlerin ak yüzüne kara sürdün.

-Ahret işlerini bırakıp dünya işlerine daldın.

-Müritlerine dünya nimetleri dağıtmak vaadinde bulundun.

-Senin katlin helal.

-Malın haram.

-Fesat.

-Bozguncu.

-Padişah ve saltanat düşmanı.

-Sen, padişah olmak istiyorsun.

Daha çok önceleri, devlet yönetimine din karışırsa, o ülke yıkıntıya gider" demişti Şeyh Bedreddin. İşte, din siyasetin göbeğindeydi ve devleti bu din sömürücüleri yönetiyordu.

Bedreddin'i, bu denli sıkıştıran yargıçlar kurulu, hem, Şeyhin "Varidat" adlı eserinde cahil, halkı sömüren, halka kötü örnek olan softaları kınadığı için intikamlarını alıyorlar, hem de padişaha yaranmak istiyorlardı. Üstelik, bu kurulda, Bedreddin'in can düşmanları da vardı. Ama, hiç kimse, Bedreddin'in sosyal düşünceleriyle ilgili bir tek soru bile sormadı. Aralarında Molla Fahrettin Acemi ve Molla Haydar Harevi gibi iki İranlı da bulunan softalar Bedreddin'i o denli bezdirmiş olacaklar ki, sonunda bu işkence bitsin diye kendi idam fermanına kendisinin de imza attığını tarafsız bir çok kaynak yazıyor.

Bir söylentiye göre, Şeyh nasıl olsa, Padişahın zoruyla idam edileceğini anlamış ve şöyle demiş yargı sırasında: "Madem ki, Padişahımızın emir ve yönetiminden ayrılarak İslâm bağlığından kendi eylem ve isteğimle çıkmışım, ilahi siyasete boynumu uzatıyorum."

Çünkü idam kararında softalar "Zamanın padişahına karşı çıkan hakkında ne yapmak gerekir" sorusunu kendileri sormuşlar ve cevabını da kendileri vermişlerdir: İdam!

Namuslu bir fikir adamı, gerçeklere erişmiş bir bilgin, elbette, iktidar şakşakçılarının, softa din adamlarının baskısına, alayına, bu yoldan işkence etmelerine dayanamaz. Acı bitsin diye ölümü yeğler, Şeyh Bedreddin gibi. Ama, Şeyh Bedreddin, bugün hayırla saygıyla anılıyor, ötekiler ise nefretle.

Yarın da, benzeri olaylarda aynı olmayacak mı?

olayların içinden... olayların içinden...

KIBRIS'TA EKONOMİK SORUNLAR

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Mehmet Can:

"Kıbrıs' ta ticaret sektörünün en önemli sorunu, mevzuat değişiminden doğan istikrarsızlıktır"

Selahi ALDANMAZ

Kıbrıs'ın Türk kesiminde ticaret sektörünün sorunları nelerdir? Bu konudaki sorularımızı Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Mehmet Can cevaplandırdı.

Hükümetin uygulamakta olduğu ticaret rejiminden başlıca şikayet noktalarınız nelerdir?

Yeni oluşmakta ve giderek kökleşmekte olan bir devlet mekanizmasında birçok kanun noksanlıkları bulunmaktadır. Bu kanun noksanlıklarının yaratmış olduğu birtakımboşluklar da mevcuttur. Birçok alanda olduğu gibi Ticaret Rejimimize iliş kin bir takım noksanlıklar mevcuttur. Hükümetin bu konudaki, yani noksanlıkların giderilmesi konusundaki çabalarına elimizden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyoruz Ancak bir boşluğu doldurmak üzere karar altına alınan ve uygulamaya konan bir yasanın olumlu veya olumsuz yönlerini ortaya çıkmadan, pratikte getirdikleriyle götürdüklerinin neler olduğu ilmi ve güvenilir bir şekilde ortaya çıkmadan pek kısa bir süre sonra değiştirilme yönüne gidilmesi, bu yöne gidilmese bile spekülasyonlara yol açacak bir uygulamaya neden olunması bugünkü Ticaret Rejimimizde en başta gelen şikayet konusu olmaktadır. Ticaret Sektörünün bugün için en önemli sorunu istikrarsızlıktır. İstikrarsızlık ise belirtmeye çalıştığım gibi Ticaret Rejimine getirilen ve bizim de benimsediğimiz bir mevzuatın şu veya bu nedenle, değiştirilmek veya ortadan kaldırılmak istenmesidir.

Ulusal Birlik Partisinin aşırı bir devletçilik politikası güttüğü iddia edilmektedir. Kıbrıs özel kesimini temsil eden Ticaret Odası hangi ilkelerden hareket ederek UBP'yi desteklemiş ve desteklemektedir?

Ticaret Odası bugün bütün sektörleri temsil etmektedir. UBP'nin seçim öncesi, seçim bildirgesinde ve K.T.F.D. Meclisinde alınan ve kamuoyunun bilgisine sunulan ekonomik politikasında benimsediği ekonomik sistemin karma ekonomi düzeni olduğu bilinen bir gerçektir. Karma ekonomi düzeninde Özel ve Kamu Sektörlerinin mevcudiyeti söz konusudur. Aşırı devletçilik politikasına gelince, 1974 Barış Harekâtından sonra Kıbrıs'ta uygulanmak istenen ekonomik düzen aşırı devletçiliğe yönelik bir sistem niteliğinde idi.

Diğer bir deyişle seçim öncesi hükümetin uyguladığı ekonomik sistem gerçekten hatalı idi. Bu nedenle şimdiki hükümetten önce yapılan icraatlar nedeniyle yeni hükümeti sorumlu tutmak bir anlamda haksızlık olur.

"Ticaret Odası kuruluş olarak UBP'yi destekledi" yolundaki bir görüşü kabul etmek olanaksız. Seçimler arifesinde eğer Odamız da TÜRK SEN gibi kamuoyuna UBP'yi destekleyeceğini herhangi bir şekilde açıklamış olsaydı bu soruya muhatab olabilirdik. Çünkü biz Odamızı bir politik arena haline getirmemek konusunda özel bir itina gösterdik ve bunda da başarılı olduk. Ancak Ticaret Odamızın üyelerinin yüzde 80 i UBP'ye üye olmuşlardır. Benim partiye katılmam 1955-den beri tanıdığım iyi niyetli arkadaşlarımın bu partide toplanmış olmalarından doğan şahsi bir kararımdır.

Ancak Ticaret Odası mensubu kişilerin bireysel siyasal tercihlerini de herhangi birşekilde sınırlandırmak bizim özgürlük anlayışımıza sığmaz.

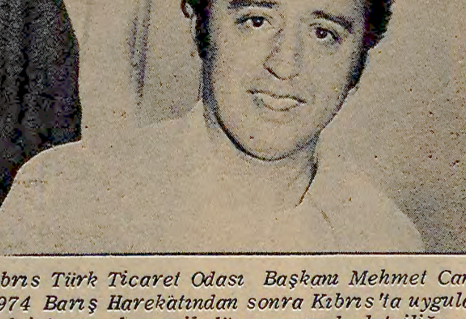

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Başkanı Mehmet Can: "1974 Barış Harekâtından sonra Kıbrıs'ta uygulanmak istenen ekonomik düzen aşırı devletçiliğe yönelik bir sistem niteliğinde idi. Diğer bir deyişle seçim öncesi hükümetin uyguladığı ekonomik sistem gerçekten hatalı idi.

YARIN: BEDELSİZ İTHALAT

NE DİYORSUNUZ?

Tarafsız bir seçim hükümeti öneriliyor, bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

ZORUNLULUK

METİN ARTAŞ "İşçi"

Tarafsız seçim hükümeti önerilerini destekliyorum. MC işbaşına geldiği andan itibaren, faşizan baskılar tüm çalışan insanlar ve öğretim kurumları üzerinde gittikçe artmaktadır. Ülkemizin bugünkü koşullarında gelişen toplumsal muhalefet demokratik hak ve özgürlükleri koruma ve geliştirme mücadelesini sürdürmektedir. MC iktidarı hükümet olma durumunu yitirmiştir. MC' nin yıkılıp yerine ileri nitelikte bir seçim hükümetinin kurulması, seçimlerin demokratik bir ortam içinde yapılması toplumumuzun çıkarları açısından bir zorunluluktur.

DESTEKLİYORUM

NURİ KAYA "teknik eleman"

Gittikçe yoğunlaşan bunalım ortamından bir an evvel kurtulabilmek ve parlamenter rejime yönelen saldırıların önlenmesi bakımından tarafsız seçim hükümeti önerilerini bütün kalbimle destekliyorum. Bu konuda özgürlükten yana olan herkese görev ve sorumluluk düştüğü inancındayım. Eğer politik bir etkinliğim olsaydı bu konuda elimden geleni yapardım.

CAN GÜVENLİĞİ

ALİ ORAL "Öğrenci"

Gerici, faşist biçimli MC, önümüzdeki dönem içinde kendisinin iş başında olduğu bir anda seçimleri yapmak istiyor.

MC'nin bu oyunu boşa çıkarılmalı, MC'nin yerine MC dışındaki partilerden oluşacak bir seçim hükümeti getirilmelidir. Seçim hükümeti en azından seçimlerin can güvenliğinin sağlandığı demokratik bir ortamda yapılmasını gerçekleştirebilir.

GÜNLÜK ansiklopedi

MAVİ PLAN

Akdeniz Bölgesi, önümüzdeki otuz yıl içinde, son üçyüz yılda kaydedilenden daha fazla değişiklik ve gelişmelere maruz kalacaktır. Tarım, sanayi, insan yerleşimi, ulaştırma ve turizm gibi alanlardaki dengesiz yoğun gelişme, daha bugünden, Akdenizin pek çok kısmında çevrenin bozulmasına yol açmıştır. reyle ilgili sorunlar ayrı ayrı tılarıyla ele alınmadıkça, Akdeniz ekolojik bölgesi bir daha düzeltilemeyecek kadar zarar görebilecektir.

"Mavi Plân"ın amacı, Akdeniz'de kıyısı olan ülkelerin yönetici ve plâncılarına, bugünün ve geleceğin kuşakları için optimal sosyo-ekonomik kalkınma ve çevrenin zenginleştirilmesini sağlayacak ulusal planlar hazırlayabilmelerine yardımcı olacak bilgileri sağlamaktır.

Politika

Sahibi:
Politika Basım ve Yayım A.Ş. adına
Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunu (DİSK) Temsilen : Kemal TÜRKLER
Genel Yayın Müdürü : İsmail CEM
Sorumlu Yazıişleri Müdürü : Işık YURTÇU
Ankara Temsilcisi : Ahmet KAHRAMAN
Müessese Müdürü : H. Gökalp ÜLGENER

İLAN TARİFESİ
Sütun santimi 3. Sayfa 110 TL. İlan Sayfası 100 TL.
İstanbul Baskısı 70 TL. Kitap İlanları 50 TL.
Sanat Sayfasında (5x1) Kutu İlan 100 TL.

Karaca

(Baştarafı 1. de)

altındadır. Son bir buçukyıl içinde 250 bine yakın işçinin üye olduğu DİSK'in sayısal gücü 500 binin üzerine çıkmıştır. DİSK bugün üye sayısının ötesinde bir güce ve yetkinliğe ulaşmıştır. 1 Mayıs gösterisi 16 Eylül'de işçi sınıfımızın DGM'lere karşı koyduğu tavır ve 10. kuruluş yıldönümünü kutlama şöleni bu gerçeğin en son somut kanıtlarıdır.

Demokrasi sözcüğü DGM lerin kurulmasını isteyen Türk-İş yöneticilerinin ağzına yakışmamaktadır. İşçi sınıfımızın, emekçi kitlelerin, ilerici güçlerin ilerici demokratik bir düzen savaşımını saptırmaya kalkan, faşist cinayetler karşısında susan Türk-İş yönetimi DİSK'in adını ancak saygıyla anabilirler. DİSK, DGM'leri protesto ettikleri için işlerinden atılan DİSK üyesi işçileri maddi ve manevi olarak desteklemeye devam etmektedir. Tersini söyleyenler yalancıdır, haindir. Demokrasi savaşımında DİSK' in parlamento içindeki ve dışındaki ilerici güçlerle olan demokratik güçbirliğini bozmak üzere planlar kuranlar kendi kazdıkları kuyuya kendileri düşeceklerdir.

Sosyalist ülkelerdeki sendikal örgütleri 10. kuruluş yıldönümü şölenine katılmaya çağırdığı için DİSK'in demokrasiye olan bağlılığına gölge düşürmeye çalışanlar; hem demokrasi, hem de sosyalist ülke düşmanlığı yapmaktadırlar. Bugün MC yetkililerinin yapamadığını Türk-İş yönetimi yapmaktadır. Ayni yöneticiler, yaptıkları gezilerde sosyalist ülkelerdeki ilerlemeler üzerine övgüler düzecek denli iki yüzlüdür. Sosyalist ülkelere, şu veya bu şekilde küfredenler, işçi sınıfının, sosyalizmin ve barışın düşmanıdırlar.

DİSK, farklı siyasal eğilimdeki ve farklı toplumsal sistemlerde bulunan sendikalara 10. Kuruluş Yıldönümü Şölenine katılma çağrısında bulunmuştur. Bu çağrı uluslararası düzeyde büyük ilgi görmüştür. Bazı kardeş sendikal örgütler şölene katılmışlar, diğerleri de destek mesajları göndermişlerdir. DİSK, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışı içindedir. Ancak, DİSK, sendikacılık anlayışı ve siyasal eğilimi ne olursa olsun, işçi sınıfının hak ve çıkarları, kalıcı ve sürekli bir dünya barışı için tüm sendikalarla ilişkiler kurma ve geliştirme çabasındadır.

DİSK, buzların çözülmesinden, dünya sendikal hareketinin eylem ve örgüt birliğinden yanadır.

Türk-İş Genel Sekreteri'ni bu konudaki sözlerinden dolayı yalancılıkla itham ediyoruz.

Çünkü: Birincisi, DİSK'in uluslararası bir üst sendikal örgüte üyeliğine ancak Genel Kurul karar verebilir. Ne S.Şide, ne sermaye sınıfları, ne de MC; DİSK'in dünya sendikal hareketiyle olan ilişkilerini güçlendirmesini önleyemez.

İkincisi, Türk-İş yöneticisi Dünya Sendikalar Federasyonu'nun adını Dünya Komünist İşçiler Konfederasyonu şeklinde tahrif ederek anti-komünizm yapmakta ve böylece işçi sınıfımızı uluslararası işçi dayanışmasından koparacağını sanmaktadır. Dört kıtadan 160 milyonun üstünde işçiyi temsil eden Dünya Sendikalar Federasyonu'nun çağrımıza cevap vermesi DİSK'in dünya sendikal hareketi içindeki artan saygınlığının somut bir kanıtıdır. Üçüncüsü, CIA temsilcilerine yemek verenler, Irwing Brown'lara övgüler düzenlerin "Hür Dünya"dan ne anladıkları ortadadır.

Bu açıdan Türk-İş yönetimi sömürü ve baskı dünyasını savunmaktadır. Dördüncüsü, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun merkezi Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde değil Çekoslovakya'nın başkenti olan Prag'dadır.

Türk-İş yöneticileri büyük sermaye, MC ve gerici basın, ne yaparsa yapsınlar, hangi yalanları söylerlerse söylesinler DİSK'in daha da güçlenmesini, demokratik güçbirliğini ve dünya sendikal hareketin birliğini önleyemeyeceklerdir.

Attıkları her adım onları biraz daha ihanetin bataklığına gömecektir."

SOVYETLER BİRLİĞİ HEYETİ İLE DİSK'İN ORTAK AÇIKLAMASI

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) 10. Kuruluş Yıldönümü için Türkiye'ye gelen Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Kurulu üyesi, Tatar Sendikaları Merkez Kurulu Heyeti Başkanı S. G. Safin ve DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler dün bir açıklama yaparak barışın korunması, yumuşamanın sürdürülmesi, silahlanma giderlerinin kısıtlanması gibi konularda ortak bir yargıya vardıklarını açıklamışlardır.

Yapılan açıklamada, halkların güvenliğinin sağlanması, korunması ve geliştirilmesi, emekçilerin yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, emekçilerin hak ve çıkarlarının sağlanması, korunması ve geliştirilmesi, halklar arasında karşılıklı anlayış ve dostluğun korunması ve geliştirilmesi, faşizme ve faşizm tehlikesine, ırkçılığa ve siyonizme karşı direnen güçlerin desteklenmesi konularında da ortak kararlar alınmıştır.

Taraflar, sosyo-ekonomik konular hakkında Asya Sendikalar Konferansı'nın hazırlanması ve yapılmasının ve bu konferansa çeşitli siyasal eğilimli sendikaların katılmalarının, bu kıtadaki sendikaların amaçlarına ve emekçilerin çıkarlarına uyacağını, onların faşizme, geriliğe ve bölücülüğe karşı, barış için, Asya'da ve bütün dünyadaki güvenlik ve işbirliği uğrunda yürüttükleri savaşım için yardımcı olacağını da belirtmişlerdir.

Bilindiği gibi, bir süre evvel, DİSK'in 10. Kuruluş Yıldönümü için Türkiye'ye gelen Sovyetler Birliği Sendikalar Merkez Kurulu Heyeti, gezileri sırasında Uzel ve Grundig işyerlerini ziyaret ederek, DİSK'e bağlı sendikaların savaşımı, Türk emekçilerinin yaşama ve çalışma koşulları hakkında bilgi almışlardı. Heyet daha sonra DİSK yöneticileri ve işçi üyelerle görüşmüş, DİSK yöneticileri ise heyete, işçi hakları için yürüttükleri mücadele ve halihazırda Türkiye sendikal hareketinin önünde duran temel görevleri ve uğrunda savaşım verdikleri istemler üzerine bilgi vermişlerdi.

Diğer yandan, 11-18 Şubat tarihleri arasında Türkiye'de incelemelerini sürdüren Sovyet Heyeti de, Sovyet emekçilerinin, yumuşama, istikrarlı barış ve devletlerarası sağlam iyi komşuluk ilişkileri sağlamak üzere Sovyetler Birliği'nin yürüttüğü barışçı dış politikasını desteklediklerini açıklamıştır. Ayrıca, Sovyet halkının refah ve bolluk içinde yaşama düzeyini daha da yükseltmek için hazırlanmış olan sosyo-ekonomik kalkınma planlarının başarıyla gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

Komandolar CHP Seydişehir İlçe Başkanına saldırdı

SEYDİŞEHİR-(ANKA)-Seydişehir CHP ilçebinası ve CHP ilçe Başkanı Avukat Mustafa Bademcinin yazıhanesi bir grup komandonun saldırısına uğramış ve tahrip edilmiş-tir.

Dinamit ve tabancalarla CHP binasına ve CHP ilçe başkanının yazıhanesine saldıran komandolar binalarda bulunan eşyaları sokağa atmışlardır.

TRT çalışanları

TRT'de çalışanların tepkisi üzerine Şaban Karataş yakın çalışma arkadaşlarıyla dün bir toplantı yapmıştır. Toplantıda, TRT'de çalışanların tepkisi görüşülmüştür.

Öte yandan Parlamento Muhabirleri Derneği yönetim kurulu başkanı Rafet Genç, bir bildiri yayınlayarak, TRT Genel Müdürü Şaban Karataş'ı protesto ettiklerini belirtmiştir.

TRT SEÇİM KURULU

Öteyandan TRT Seçim Kurulu dün CHP ve DP'nin TRT yayınları ile ilgili başvurularını incelemeye devam etmiştir. Ancak TRT Seçim Kurulunun bu konuda ne zaman karar vereceği belli olmamıştır. Bu arada DP tarafından Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na yapılan başvuru sonunda açılan davanın ilk duruşması 3 Mart günü Ankara 8. Asliye Ceza Mahkemesinde yapılacaktır.

Basın-İş'in Darphanedeki toplusözleşmesi uyuşmazlıkla sonuçlandı

DİSK'e bağlı Basın-İş Sendikası ile Maliye Bakanlığı Darphane ve Damga Matbaası işyeri arasında 1 Ocak'tan bu yana devam eden toplu iş sözleşmesi görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlanmıştır.

Görüşmeler sırasında, işyeri yetkilileri iki yıllık toplu iş sözleşmesi süresi içingünlük ücrete 45 lira zam önerisinde bulunmuşlar, sendikanın sosyal yardımlara ilişkin isteklerinin hiçbirine yanaşmamışlardır.

Basın-İş Genel Başkanı Burhan Şahin konu ile ilgili olarak şöyle demiştir:

"Darphane ile 14 yıldan bu yana toplu iş sözleşmesi yapmaktayız. Ancak Devlet Sektöründeki bu işyeri yetkililerinin, özel sektörü de aşarcasına bu derece uzlaşmaz tavır ilk kez görüyoruz. Bu davranışı işçi sınıfına yönelik politik bir tavır olarak değerlendiriyoruz.

Uzlaşma Kurulu çalışmaları da olumlu sonuçlanmazsa, bu önemli işyerinde doğal olarak grev uygulamasına geçeceğiz"

500 dolayında işçinin çalıştığı Darphane ve Damga Matbaası Türkiye'nin bozuk para, altın basımı ve damga pulu gibi değerli kağıt ihtiyacını karşılamaktadır.

Ahmet Yıldız: "MC döneminde 76 Halkevi saldırıya uğradı"

ANKARA-(POLİTİKA)- Halkevleri Genel Başkanı, Tabii Senatör Ahmet Yıldız, halkevlerinin 45. kuruluş yıldönümü nedeniyle düzenlediği basın toplantısında MC iktidarının işbaşına geldiğinden bu yana 76 halkevi şubesinin faşist saldırıya uğradığını, bazılarının da kapatıldığını söylemiştir.

Çok ağır koşullar altında yaşamlarını sürdürme savaşı verdiklerini söyleyen Yıldız şöyle demiştir:

"İktidarın ve onun buyruğundakilerin dayanılmaz baskıları haksızı suçlamaları, kapatma tutkuları, tüm gerici ve karanlıkçıların sürekli saldırıları sömürge yönetimlerinde bile yadırganacak kerteye varmıştır.

Halkevleri, cumhuriyet tarihinin en karanlık günlerinin yaşandığı azgınlaşan karanlıkçı rejim düşmanlarının saldırıları ile karşı karşıya bulunmaktadır. Anti-emperyalist, anti-kapitalist bir kurtuluş savaşçısı olan Atatürk'ün bayrağının altında emperyalizme, faşizme, her türlü sömürüye ve tüm karanlıkçılara karşı savaşta ele ele vermeliyiz."

Eyüboğlu

(Baştarafı 1. de)

CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu, dün bu konuda Politika'nın sorularını cevaplarken erken seçim için özetle şunları söylemiştir:

"AP erken seçimi MSP'ye karşı şantaj olarak kullanmaktadır. Erken seçimi ortaya atan AP, yetkili kurullarından hiç bir karar çıkaramamıştır. Demirel bile çıkıp biz varız, diyememektedir. Oysa biz TRT aracılığıyla, Meclis kürsüsünden de yazılı olarak AP'ye seslendik. Bu na karşılık Demirel sustu. Yetkisi ve sözü olmayan insanları konuşturdu. Bununaltında yatan gerçek de MSP'yi durdurmaktır. MSP hükümet içinde bir çok taviz koparmıştır. Demirel'in her ne pahasına olursa olsun Başbakan koltuğuna sarılmak istediğini anlayan Erbakan en son dış ticaret ve ithalat konusunda Demirel'in altından kalkamayacağı tavizleri koparmıştır. Şimdi ise Demirel panik içindedir. Erbakan'ın yeni pazarlıklara başlamasını, yeni istemlerde bulunmasını önlemek için, erken seçim slogamını adamları aracılığıyla ortaya attı. Erbakan, daha çok taviz istersen seçime giderim, bu iş için CHP de hazır. İşbirliği yaparım demeye getirmektedir. Aba altından MSP'ye sopagöstermektedir. Çünkü MSP erken seçim istemiyor. Erbakan'ın temelleri su ve kar altında kaldı... Kopardığı tavizleri partisi için kullanamadı. O nedenle erken seçimden korkmaktadır. Erken seçim MSP'nin korkulu rüyasıdır."

Eyüboğlu, erken seçim korkusuyla sarsılan MSP'nin de şaşkınlık içinde olduğunu belirtmiş ve şöyle demiştir:

"-Bir bakıma MSP, kendini satılığa çıkardı. Erken seçime gidilmesin de ne olursa olsun demektedir. Memur maaşları kat sayısında bunun örneklerini gördük. AP'nin memur maaşları kat sayısının 12 olmasında direnirseniz erken seçim için imzayı basarız şeklindeki tehdidi üzerine MSP durdu. Memura verdiği söze sahipçıkmadı. MSP komisyona gelip genel başkanlarının beyanlarını savunamadı. Şimdi Meclisde de göreceğiz. Bakalım memur maaşları kat sayısı için kaç kişi gelecektir? Çünkü erken seçim olmasın diye MSP, AP'ye teslim olmuştur."

ERBAKAN, ERKEN SEÇİME KARŞI ÇIKTI

Öte yandan MSP Genel Başkanı Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan dün partisinin Aydın'da düzenlediği mitingde yaptığı konuşmada, erken seçim önerisine şiddetle karşı çıkmış, "AP ve CHP işi gücü bırakıp erken seçim sakızı çiğnemeye başladılar. MSP ise geceli gündüzlü iş yapıyor."demiştir.

Seçimlerin Hazirandan yapılması halinde plan ve programların ortadan kalkacağını ve 5 yıllıkplanın da uygulanamayacağını belirten Erbakan, Aydın istasyon meydanında kalabalık bir halk kitlesi önünde yaptığı konuşmada, seçimlerin normal zamanında yapılması halinde ise MSP dışındaki tüm siyasi partilerin boylarının ölçüsünü alacaklarını söyleyerek şöyle devam etmiştir:

"CHP bugünkü hükümeti eleştirmiyor. Adalet Partisini eleştiriyor. Bugün ise AP ile CHP işi gücü bıraktı, erken seçim sakızını ağızlarına aldılar. Halbuki MSP olarak biz geceli gündüzlü iş yapıyoruz. Bu iki parti zaman zaman başka mevzu bulamazlarsa ortaya erken seçim lafları atarlar. AP ve CHP'nin iş yapmaya güçleri varsa, erken seçim demez, bizler gibi iş yaparlar. Seçimler Hazirana alınırsa ne plan kalır ne program. 5 Yıllık plan da ortada kalır. 4 senedir erken seçim diyorlar. 4 sene geçti, seçimler geliyor. Gelsin, herkes boyunun ölçüsünü alacak. Biz iyi niyetle yapılan çalışmaları takdir ederiz."

PARLAMENTER ÖDENEK VE YOLLUKLARI

Cumhuriyet Senatosu Anayasa Komisyonu dün yaptığı toplantıda parlamenter ödenek ve yolluklarını yeniden düzenleyen kanun teklifini görüşerek ve Millet Meclisinde Deniz Baykal ve arkadaşları tarafından eklenen maddeyi oybirliği ile reddetmiştir.

Anayasa Komisyonu, saat 11.00'de başlayıp, 13.30' da sona eren ilk toplantısında teklifin tümünün görüşülmesini bitirmiş, ödenek ve yollukları eski haline getiren 1. maddeyi kabul etmiştir. Daha sonra teklifin Millet Meclisindeki görüşülmesi sırasında Deniz Baykal ve arkadaşları tarafından verilen bir önerge ile teklife eklenen ikinci maddenin görüşülmesine başlanmıştır. Bu maddede de parlamenterlerin parlamenterlik ödenekleri dışında emekli maaşları da dahil olmak üzere gelir getirici hiçbir iş yapmamalarını öngörmekteydi. Komisyon bu maddenin Anayasaya aykırı olduğu görüşünü benimsemiş ve teklifi reddetmiştir.

Orman Mühendisleri Odası hâlâ komandoların işgalinde bulunuyor

ANKARA-(POLİTİKA) - Orman Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunca dün bir açıklama yapılarak oda binasını işgal edenlerin, kendilerini güvenlik kuvveti" gösterdikleri bildirilmiştir. Açıklamada "durumdan habersiz oda merkezine uğrayanlar dövülmekte ve gerçek dışı beyanda bulunmaya zorlanmaktadır" denilmiştir.

Yönetim Kurulunun açıklamasında 12 Şubat günü işgalciler tarafından yapılan saldırılar hakkında savcılıklara yapılan başvuruların henüz bir sonuç vermediği belirtilerek şöyle denilmiştir:

"İşgalci grubun başı, kimliği belli olmayan kişilerin de bulunduğu işgalci grubu, emniyet kuvveti diye tanıtmakta ve gerçekleri unutturmak istemektedir. Bu bir taraftan da güvenlik kuvvetlerine yardımcı olmak biçimindeki görüşlerinde bir aşama yaptıklarını göstermektedir. Artık kendilerini açıktan güvenlik kuvveti diye nitelemektedirler."

Fen Fakültesinde bir öğretim görevlisi komandoların saldırısına uğradı

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesinde bir öğretim görevlisi önceki gün komandoların saldırısına uğramış ve feci bir biçimde dövülmüştür. Ender Aktulga adındaki öğretim görevlisi, İlkyardım Hastanesinde tedavi altına alınmıştır. Olayla ilgili olarak bir açıklama yapan Fen Fakültesi asistanları saldırıyı kınamış ve şöyle demişler-dir:

"Kendi fikrini kaba kuvvet kullanarak kabul ettirmek isteyen faşistlerin aydın ve devrimci kitleyi sindirmek amacını güden bu tip saldırılarını şiddet ve nefretle kınıyoruz.

Öteyandan, TÜMAS da saldırı olayını kınayan bildirisinde özetle şu görüşlere yer vermiştir:

Tüm bunlar şaşırtıcı değildir. Çünkü emekçi kitleleri temsil etmeyen iktidarların, emekten yana çağdaş bilim anlayışının yaygınlaşmasını engellemeye uğraşmaları ve her türlü öğretim kurumunda baskı kurmaya çalışmaları doğaldır. Ne var ki, ne bu tür baskılar, ne de daha ağırları, üniversite öğretim kadrolarının, öğretmenlerin ve öğrencilerin emekçilerden yana bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini durduramayacaktır."

Sovyetler Birliği

(Baştarafı 1. de)

Dobrinin "İnsan hakları-nın korunması gerekçesiyle" ülkesinin içişlerine "müdahale çabalarını reddettiğini söy-lemiştir.

TASS Ajansı, bu konuyla ilgili olarak yayınladığı yorumda "Amerika'daki işsizlik, ırk ayrımı, kadınların eşit olmayan durumu kişilerin haklarına karşı girişilen saldırılar, suçluluk oranındaki artış gibi bir çok konuda temel kişi özgürlüklerinin yok edildiğini gözönünde tutarak Sovyetler Birliği'nin de söyleyecek çok şeyi olabilir"demiştir.

Öteyandan ABD Başkanı Jimmy Carter, Saharov'a yazdığı mektubu savunmuştur. Carter'ın sözcüsü, Sovyetler Birliği'nin bir çok vesileyle Amerika'nın içişlerine karıştığını söylemiş, bu mektubun içişlerine müdahale olmadığını,

Yeni ABD yönetiminin temsilcisi

(Baştarafı 1. de)

Dışişlerine yakın çevrelerce belirtildiğine göre Clifford'un özel misyonu, ABD'nin elindeki bir takım etkili olanakları bu ihtilafları bastırma yolunda hem Türkiye'ye, hem de Yunanistan'a ve Kıbrıs'a karşı kullanmasıdır.

Türk-Yunan-Kıbrıs ve Ege anlaşmazlığının bir an önce ve ne şekilde olursa olsun giderilmesini isteyen ABD'nin Türkiye üzerinde başka olarak özellikle silah ambargosunun yarattığı zor durumu kullanacağı bildirilmektedir.

Dışişlerine yakın çevreler ABD'nin Türkiye üzerinde uyguladığı silah ambargosunun bir ölçüde kalktığını ama silah alımının şartlı olarak peşin para ile siparişe bağlanmasının Türkiye'yi hala çok güç durumda bıraktığını ifade etmişlerdir.

Dış ödeme dengesi nedeniyle peşin para bulmanın güçlüğü ve ısmarlanan silahların da hemen gelemeyişi hızla silahlanan ve ABD'den rahatça ve kısıntısız silah alabilen Yunanistan karşısında Türkiye'yi çok güç durumlarda bırakabileceği bildirilmektedir. Carter'ın özel temsilcisi olarak bugün Ankara'ya gelecek olan C. Clifford'un Türkiye'yi bir anlaşmaya zorlamak için, Türkiye'nin silah ambargosundan doğan güçlerini bir baskı unsuru olarak kullanacağı anlaşılmaktadır. Clifford'un görüşeceği kişiler arasında Milli Savunma Bakanı Ferit Melen ile Genelkurmay Başkanı Semih Sancar'ın da bulunmasının silah ve ambargo sorununun baş konu olacağını kanıtlayan göstergeler olduğu önesürülmektedir.

Öteyandan bilgilerine başvurduğumuz diger diplomatik kaynaklar Clifford'un Lefkoşe ve Atina üzerinde de ayrı nitelikte baskılarda bulunacağını belirtmişlerdir.

Bu çevrelere göre Clifford'un Atina'ya eğer çabuk bir uzlaşma zemini bulmazsa Yunanistan'da demokrasinin yeniden tehlikeye girebileceği konusunda gözdağı verebileceği, Lefkoşe'yi ise her geçen dakikanın Türklerin adadaki fiili durumunu pekiştirdiği gerekçesiyle zorlayabileceği mümkün görülmektedir.

Dışişlerine yakın çevreler Clifford'un Ankara'dan Kıbrıs konusunda toprak, asker azaltılması ve serbest dolaşım tavizleri isteyeceğine bunları Türk-Yunan anlaşması için zorunlu sayacağına ve bunları da elde etmek için silah ambargosunu istismar edeceğine kesin gözü ile bakmaktadırlar.

Öteyandan bu konuda bilgilerine başvurduğumuz bazı MSP'li yetkililer Ankara'nın baskılar karşısında "Pabuç bırakmayacağını" toprak tavizinin söz konusu edilemeyeceğini ve zaten Denktaş-Makarios görüşmesinin dünyaya Birleşmiş Milletlere ve yeni ABD yönetimine karşı bir iyi niyet gösterisinden başka bir şey olmadığını belirtmişlerdir.

"Denktaş-Makarios görüşmesi bir karşılıklı anlaşma ve taviz verme görüşmesidir. Siz taviz verilmez diyorsunuz ama görüşmeler ciddi biçimde sürüp gidiyor. Acaba bu koşullarda Dışişleri ile çelişki halinde misiniz?" sorusuna MSP Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cumalıoğlu "Denktaş-Makarios görüşmeleri için Bakanlar Kurulunda herhangi bir karar almış, değildir. Bu görüşmeler bizim için bir iyiniyet gösterisinden başka bir şey değildir" cevabını vermiştir.

TÜRKLERİN DURUMU ZAYIFLADI

Öteyandan Londra'da yayınlanan Liberal eğilimli "Guardian" gazetesi, Kıbrıs görüşmeleriyle ilgili olarak yayınladığı yorumda "Her iki taraf için de anlaşma zorunluluğunun hiç şimdiki kadar büyük olmadığını önesürmekteve Jimmy Carter'ın ilk günleri Rumlara belki de sekiz yıl süresince bir daha ellerine geçiremeyecekleri bir fırsat vermektedir. Türklerin durumu ise, Henry Kissinger'ın ortadan silinişi ile dramatik bir şekilde zayıflamıştır. Herşeyden önemlisi, ister Rum, ister Türk olsunlar, "Atilla Hattı" boyunda yaşayan alalade insanlar bölünmüş bir Kıbrıs Devleti konusunda iki yıl öncesine oranla çok daha gerçekçi davranmaktadır. Kıbrıslı Türklerin birçoğu engellenmeler ve yoksulluk içindedir. Rumların ekonomisi ise çok iyi durumdadır. Türklerle Rumlar yirmi yıllık kırgınlıklarını birlikte ortadan kaldırabilirler. Bu birlikte hareket etme fırsatı, sonu gelmez bir Viyana Valsinin dönülerinde kaybolup gitmemelidir" demektedir.

CLİFFORD'UN KIBRIS PROGRAMI

Clifford'un Kıbrıs görüşmelerinin programı belli olmuştur. 23 Şubat Salı günü Kıbrıs'a gelecek olan Clifford, önce Kıbrıs Rum yönetimi liderleriyle daha sonra Kıbrıs Türk Federe Devleti temsilcileriyle görüşecektir.

Clifford'un Kıbrıs'ta görüşeceği ilk kişinin ise Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Walhedim'in özel temsilcisi Perez de Cuelar olduğu belirtilmektedir.

Toplumlararası görüşmelerin gelişimi konusunda Cuelar'dan bilgi alacak olan Clifford, Makarios'la öğle yemeği yiyecek ve daha sonra da toplumlararası görüşmelerde Rum tarafını temsil eden Tasos Papadopulos' la görüşecektir.

Aynı gün Kıbrıs'ın Türk kesimine geçecek olan Clifford, Kıbrıs Türk Federe Devleti Başkanı Rauf Denktaş ve toplumlararası görüşmelerdeki Türk toplumu temsilcisi Ümit Süleyman Onan' la ayrı ayrı görüşecektir.

Cumalıoğlu

(Baştarafı 1. de)

yolsuzluğa karışmayacağını söylemiş ve "kendilerinin yolsuzluk ve suiistimal yapabilmelerini normal gören kimseler, bize de aynı yakıştırmayı yapıyorlar"demiş ve Bakanlar Kurulunda sıkıyönetime karşı çıkmaları sonucu sıkıyönetim isteyen bu iki partinin saldırıya geçtiğini ifade etmiştir.

İZLENİMLER

(Baştarafı 1. de)

Giritlioğlu devletin yayın organının, MC yayın organıyla karıştırılması anlayışına karşı çıktı. Namuslu ve yüreklice bir davranışla kendi sorumluluk alanına uzanan MC elini silkeleyip attı. İşgal yönetimi görevine son vererek namuslu kalem işçisini cezalandırma yoluna gitti. Karataş'ın kıyım operasyonunda onun haber merkezi başkanı, müfettişi, Karataş'ın işgalciliğinde yarınlarını arayanlar başrolde göründüler.

Karataş'ın Haber Dairesi Müdürü Hami Tezkan'dır. Tezkan, Karataş gibi eski bir AP'lidir. İkisi birlikte AP'den ayrılıp DP'nin kurucuları arasında yer aldı. Karataş Erzurum Üniversitesinde, tavukçuluk uzmanlığına verirken kendini, Hami Tezkan politika sahnelerinde Demirel'e karşı mücadele verenlerin safında, aktif rol aldı. 12 Mart'tan sonra Demirel, kısa bir süre devlet çarkı üzerinde etkinliğini yitirince Tezkan, boşluktan yararlanıp memuriyete geçti. Demirel, gücünü- kuvvetini toparlayıp 12 Mart rejiminin egemen adamı olunca, Tezkan'a memuriyete "Allahaısmarladık" demek kaldı.

Tezkan'ın hacıları taşımak için başvurduğu uçak dolmuşculuğu girişimi, Demirel'in gücünü simgeleyen duvarlara çarparak parçalandı. Çelik eller Tezkan'ın uçaklarını kaldırmadı. Kazanç yerine, zararla oturdu yerine, Tezkan... Bunun üzerine Demirel'e karşı muhalefet yapan bir Ankara gazetesinde iş buldu. MC olayına kadar burada çalıştı. Sonra Sadettin Bilgiç, Talat Asal ve Menderes ailesiyle birlikte "her şeyimiz" dedikleri DP'yi terketti. Demirel'in yanında saf tutanlardan oldu.

Demirel'den çok Türkeş'in dünya görüşünü paylaşan bir sağcı olan Hami Tezkan, 27 Mayıs ve sonrasında da gazetecilik yaptı. 27 Mayıstan sonra, Profesör Ali Fuat Başgil'e "hocam sen Cumhurbaşkanı olabilirsin" diyenlerdendi. Üstelik gazeteci olarak Başgil'in Cumhurbaşkanlığı için ateşli yayınlar yapanlardandı. Başgil, Hami Tezkan'a kanarak kendini Cumhurbaşkanıadayı görmeye başladı. Ancak günün birinde, seçildiği senatörlükten de istifa ederek kendini yurt dışında buldu...

Hayatı boyunca başarısızlıktan başarısızlığa uğrayan ve bu düzende ticarette bile iflas eden Hami Tezkan, şim denenmiş yeteneklerini... TRT'de AP ile MHP dünyası için kamuoyu hazırlamaya adayanlardandır. Karataş'ın akıl hocasıdır. İşgal düzeninin tayin trafiğini düzenleyicisidir. Tezkan TRT mikrofon ve ekranlarına MHP ile AP aleyhtarı sinek kanadı sesini yaklaştırmamak için çevresinde ne kadar "Türkeş-Demirel kafalı" sağcı varsa yanına topladı.

Ama sağ kafanın ne denli beceriksiz olduğunun da simgesi oldular. Gobbels'in radyosunu yaratacakları sevinciyle işe sarılanlar patır patır döküldüler. Televizyonda insanları kedi-köpek gibi bağırtmanın, Amerikan yapımı polisiye filmleri ve CIA'nın serüvenleriyle seyircinin önüne çıkmanın ötesine geçemediler. Başarılı oldukları tek nokta ülkenin geri bırakılmışlığının, soygun çarklarının, halkın sefaletinin ekranda görüntü, mikrofonda ses olmasının önlenmesi oldu. Muhalefetin sesini kıstılar. Mikrofon ve ekranları özgürce AP-MHP dünyasına açtılar. Sermayenin gürlediği alan yaptılar.

Aycan Giritlioğlu bu dünyaya uşak olacaklardan değildi... Yalnız da değildi TRT'de MC dünyasına tutsak olup dize gelmeyen yüzlerce eleman vardı. Seçime gidilirken bunların susturulması, saf dışı edilmeleri gerekirdi, "Vali yalancı çıkarıldı" gerekçesiyle önce Giritlioğlu'nu kıyıp görevden uzaklaştırma yoluna gittiler. Ama o kadar kolay değildir. Hukuk zorbalığı bozacaktır. Namuslu yargıçlar vardır, çünkü...

Devletin radyo-televizyonunu MC'nin sesi haline getirmeğe çalışanlar, bunun hesabını vereceklerdir. Harcamaların, kıyımların, haksız olarak aldıkları paraların da.

TRT Seçim Kurulu kararını seçimlerden sonraya bıraksa bile, bunlar yaptıklarının faturasını ödeyecekler. TRT "Gobbels'in radyosu" olmayacaktır. Gobbels'in radyosu karanlığa gömüldü. gitti. "Tarih tekerrürden ibaret değildir", sandıkları gibi...

ahmet kahraman

Almanya'daki 45 bin yabancı gence çalışma izni veriliyor

BONN-(ANKA)-Federal Almanya'da Eyalet Hükümetlerinin ve Federal Hükümetin, Çalışma Bakanlıklarının yetkililerinden oluşan karma komite, büyük çoğunluğu Türk olan 45 bin yabancı gence çalışma ve okuma izni verilmesini öngören bir karar almıştır. Bu karar Eyalet ve Federal Hükümet Çalışma ve İçişleri Bakanları tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girecektir. Bir süredir yabancı işçilerin yasal durumuyla ilgili çalışmalar yapan komiteye Alman Sendikalar Birliği DGB, Almanya'daki yabancı işçilerin 31 Aralık 1976 tarihinden önce yanlarına aldırdıkları çocuklarına çalışma ve okuma izni verilmesini önermişti. Alman hükümetinin daha önceki bir kararına göre, 31 Kasım 1974 tarihinden önce ülkeye gelmiş olan gençlere tanınmış olan bu hak böylece genişletilmiş olacaktır.

Almanya'da çalışan yabancı işçilerin çocukları Meslek Okullarına devam edecekler dir. Bu okullar 2 gün teorik öğrenim 3 gün de belli bir fabrikada teorik öğrenimin pratiğe uygulanması şeklinde eğitim yaptığından bu gençlere otomatik olarak çalışma hakkı da verilmiş olacaktır.

İKİ GÜN SONRA LODOS FIRTINASI İSTANBUL'A TEKRAR GERİ GELİYOR

CANAN BARLAS

İstanbulluları 10 gündür saatte 50 kilometre hızla eserek serseme çeviren lodosun 2 gün ara verdikten sonra yeniden esmeye başlayacağı İstanbul Meteoroloji Müdürlüğü yetkilileri tarafından açıklanmıştır. Yeniden başlayacak olan lodosun yaklaşık bir hafta daha etkinliğini sürdüreceği bildirilmektedir. İstanbul Hidroklimatoloji kürsüsü uzmanları ise lodosun "Nöro Endokrin" sistemi bozduğunu ayrıca kanın damarlarda genişleyerek göllenmesine yol açtığını ve kalp atışlarını zayıflattığını söylemişlerdir.

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hidroklimatoloji kürsüsü uzmanlarından Dr. Maide Cımşit lodosun insanlar üzerindeki etkisini şöyle açıklamıştır:

"Lodos rüzgarı insanın 'Nöro Endokrin' sistemini yakından etkileyerek hormonal ve sinirsel dengeyi bozuyor. Ayrıca yaptığımız araştırmalarda bazı şahısların hava şartlarından daha fazla etkilendiğini ortaya çıktı. Biz böyle şahıslara "Psikolabil" ya da "Metero sensibl" kişiler diyoruz. Psikolabil şahıslar böyle havalarda genellikle bunalmaktan, boğulmaktan, şişkinlikten ve halsizlikten şikayet ederler. Bu alanda tıp açısından görülebilecek şey damar yatağında göllenme, genişleme ve kalp atışlarında yavaşlamadır.

Lodosun insan üzerindeki etkisi suni olarak yaratılacak lodos rüzgarı ile de anlaşılabilir. Psikolabil bir şahısla normal bir şahısı üç gün süre ile lodos rüzgarına tutarsak durum ortaya çıkar.

Fön rüzgarları da aynen lodos rüzgarlarına benzer. Fön rüzgarları ile ilgili yapılan araştırmalarda bu rüzgar estiği zaman suçluluk oranının arttığı görülmüştür. Aynı durumun lodosun fazlaca görüldüğü İstanbul'da ortaya çıkması beklenebilir. Gerçekten lodos rüzgarı ile psikiyatrik vakalar arasında bağlantı olduğu söylenebilir.

Ben geçen yıl yaptığım çalışmalar sonucu meydana getirdiğim "Rezistometre" denen aletle bu etkiyi ölçebildim. Lodos rüzgarının "Kopiller Damar Duvarının" direncini azalttığı ortaya çıktı. Araştırmaya çeşitli gruplardan gelen insanların kılcal damarlarının dirençlerini değişik hava şartlarında ölçmeyle başladım. Sonuç olarak bazı şahısların hava şartlarından daha fazla etkilendiğini gördüm. Kılcal damarların direncini gösteren kırmızı noktacıklar bazı şahıslarda daha fazla oluştu. Biz bu noktacıklara "Pöteşi Formasyonu" diyoruz. Özellikle lodosun etkilerini saptadık. İnsanların hava şartlarından etkilenen ve daha fazla etkilenenler olarak ikiye ayrıldığını gördük."

HAVA ŞARTLARI VE İNSAN PSİKOLOJİSİ

Lodos rüzgarının insan psikolojisini yakından ilgilendirdiği hatta bu rüzgar döneminde suçluluğun arttığı açıklanırken hava şartlarının insan psikolojisini yakından etkilediği psikiatristler tarafından bildirilmektedir. Değişen hava basıncı yine hormonal dengeyi bozmakta bu nedenle sıcak havaların başladığı bahar aylarında intihar olaylarına daha fazla rastlanmaktadır. Rutubetli sıcak havanın insan sağlığı açısından en zararlı hava olduğu, en fazla olumsuz etkilenmenin sıcak rüzgarlar sırasında ortaya çıktığıda verilen bilgiler arasında bulunmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hidroklimatoloji kürsüsü uzmanları geçen yıl yaptıkları lodosun etkilerini inceleyen araştırmadan sonra önümüzdeki yıllarda sıcak ve soğuk havanın fizyolojik tepkilerini inceleyeceklerini söylemişlerdir. Uzmanlar deneylere hayvanlardan başlayacaklardır.

LODOS GÜNEYDEN GELEN SICAK BİR RÜZGAR

İstanbul Meteoroloji Müdürlüğü uzmanları ülkemizin güneyden gelen sıcak havaya girmesi ile lodosun başladığını söylemişlerdir. Lodos bu akım süresince etkisini sürdürmekte, kuzeyden gelen soğuk hava akımı ile karşılaştığı zaman kaybolmaktadır.

Ülkemizde lodos hızının nadiren 100 kilometreye ulaştığını da açıklayan uzmanlar saatte 50 kilometrenin de önemli olduğunu söylemişlerdir.

Futbolda heyecan yeniden 1.lige dönüş yaptı

Fenerbahçe-Eskişehir
Zonguldak-Giresun
Ad.Demir S.-Beşiktaş
Göztepe - Altay

Bolu-Adanaspor
Samsun-Trabzon
Ordu-Galatasaray
Bursa-Mersin İ.Yurdu

Avni UYGUR

Komuoyunu sevince boğan Bulgaristan'la yaptığımız milli maçın heyecanı daha durulmadan burun üzerine katık oldu diyebileceğimiz lig heyecanı bugün yeniden sporseverlerin yüreğini dolduruyor.

Haftanın hem elde edilecek sonuç açısından, hem de Futbol Federasyonunun kararıyla cezalandırılması bakımından en önemli maçı kuşkusuz İstanbul'da oynanacak Fenerbahçe-Eskişehirspor mücadelesi. Mersin İdmanyurdu maçında bir seyircinin yan hakeme şişe atmasının bedelini hem hükmen yenilgiyle, hem de bir maçını Bolu'da oynamayla ödeyen lig ikincisi Eskişehirspor'un bugün İstanbul'da Fenerbahçe önünde alacağı sonuç merakla bekleniyor. Moral dozunun az olduğu Eskişehirspor'dan iki puan alarak ligin tepesine doğru yürüyüşe geçmeyi amaçlayan Fenerbahçe ilk ve son fırsat olarak bakıyor bu maça.

Lig lideri Trabzonspor ise Milli Takıma verdiği elemanlarının yorgunluğu altında bir başka Karadeniz ekibi olan Samsunsporla karşılaşacak. Trabzonspor'un bu maçtan iki puan alması ne denli zorsa, Samsunspor'un da lideri puansız göndermesi de o denli zor. Yani ortada olan ama heyecan açısından ilk sırayı işgal eden bir maç bu.

Boluspor'a kendi sahasında yenilerek puana "turfanda" gözüyle bakan Galatasaray ise Orduspor karşısında şans arayacak. Alınacak bir yenilgi kuşkusuz Galatasaray'ın ligle olan bağını hepten kopartacaktır. Orduspor ligin dişli ekiplerinden biri.

Beşiktaş'ın da yolu uzun. Bu uzun yoldan dönüş Siyah-beyazlılar için umut kaynağı olacak. Ancak ligin tabanında Örümcek toplayan Adana Demirspor'un Beşiktaş'tan dirhem dirhem de olsa en azından tek puanı yakalamak zorunda.

Balıkesirspor forvet elemanı bulamamaktan şikayet ediyor

BALIKESİR (AKAJANS) - Türkiye İkinci Liginin Kırmızı Grubunda zirve takımları arasına girme mücadelesi veren Balıkesirspor'un başarılı antrenörü Doğan Akı ekibin forvetsiz oyun çıkarttığını ileri sürerek, "Balıkesirspor forvetsiz bir takımdır. İlk yarıda elde ettiğimiz başarısızlıkların nedeni de budur," dedi.

Doğan Akı tüm umudun yedek oyuncu Osman olacağını ve ikinci yarıda esenliğe çıkacaklarını söyledi.

Balıkesirspor'un yeni umudu Osman

Almanya'da sporseverlerin en uzun günü

Müller'i bu kez futbol değil ameliyat terletti

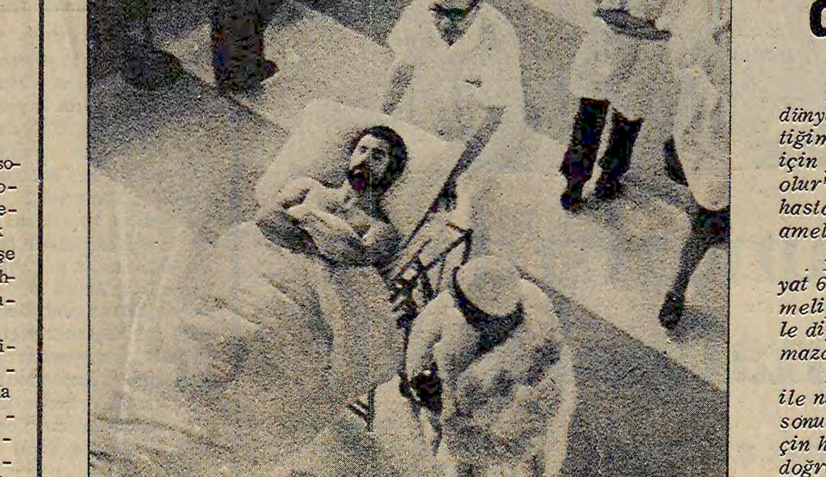
Müller ameliyata giderken.....

MÜNİH-(ÖZEL)-Federal Almanya'nın ünü tüm dünyanın her yerine yayılan ünlü futbolcusu Müller geçtiğimiz hafta önemli bir ameliyat geçirdi. Ünlü futbolcu için yakın zamana kadar "tekerlekli sandalyeye mahkûm olur" deniliyordu. Müller "Klinikum rechts der İsar" hastanesinde gerçekten önemli ama o denli başarılı bir ameliyat geçirdi.

Müller için yaşamının en uzun günü olan bu ameliyat 64 dakika dürdü. Omurilikteki bir kayma sonucu ameliyat edilen ünlü futbolcu masaya yatmadan önce şöyle diyordu "Bir kupa finali bana bu denli korku duyurmazdı"

Müller, doktorlar tarafından kesin ameliyat teşhisi ile narkoz altına yatlığında tüm Almanya bu ameliyatın sonucunu radyo ve televizyon haberlerinden alabilmek için heyecanla işini bırakıp beklemeye başladı dersek doğrudur. Belini 9.5 santim yaran doktorlar bile ilkden kuşkuluydular. Ama sonuç başarılı olunca Müller için Almanya'nın her yerinde bira kadehleri kalkmaya başladı. Kuşkusuz Müller'in yeniden sahalara dönmesi için bu mutluluk az bile gelirdi.

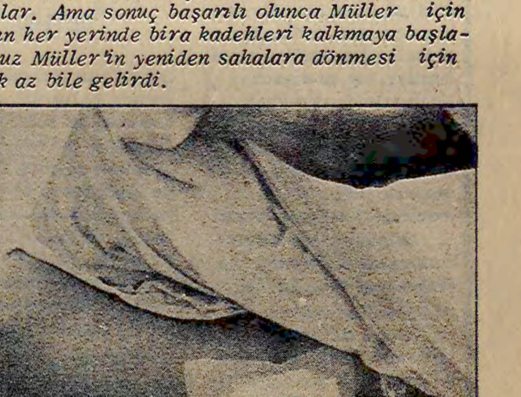
Müller her Alman'ın gönlüne taht kuran bir futbolcu. O'nun ameliyatı ailesi kadar herkesi ilgilendirdi. Solda Müller'i ameliyat için hazırken, sağda ise ameliyat sonrasında görüyoruz

Mehmet Emin Özdekli 1975 yılında Adana Belediye Başkanlığı Kupasını "Sutuka" adlı atı ile kazandıktan sonra görülüyor.

Bir jokey bir jokeyi anlatıyor

Yazan: Yalçın BATUR

Yetiştirdiği biniciler bugün en yakın rakibi oldu

Yeşil pistlerin en emektar jokeyi Mehmet Emin Özdekli

Yeşil pistlerin bir türlü emekliye sevkedemediği ve atın da tam 35 yıldır yıpratamadığı bir jokey, hâlâ ekmek parasını at sırtından kazanmağa çalışıyor. Elindentutup sahaya getirdiği kişiler, bugün kendisinin en yakın rakibi olarak başbaşa mücadele verirken, bu kurt adam da onların başarıları ile övünüyor...

Ayağındaki çizmeleri henüz çıkarmağı düşünmediğini söyleyen Özdekli, yarım asırlık bir ömrün bitişinden sonra, yine atla beraber olacağını fakat bu kez yaşamını at sırtında değil de, antrenörlük yaparak sürdüreceğini belirtiyor.

1933 yılında Bursa'nın Mustafa Kemalpaşa kazasında doğan M. Emin Özdekli, ilkokulunbirinci ve ikinci sınıfını burada okuduktan sonra 9 yaşında Karacabey harasının "binicilik okulu" na geliyor.. Fakat yaşının küçük oluşu, bu meraklı çocuğun okul tarafından kabul olmamasına sebep olacak. Ama Özdekli kararında katıdır. Mutlaka okula yazılacak, ata binecektir. Nitekim bir yıl evine dönmemek üzere, hara etrafında gizliden gizliye dolaşıp atlarla ilgileniyor. Nihayet durmadan vaptığı uğraşlar bir gün semeresini veriyor. Ve burada dört sene süre ile taylara bindirilen Özdekli, çok küçük yaşında "pekiyi" derece ile okulu bitirme başarısını gösteriyordu.

Bu sıralarda okulun binicilik eğitimiyle meşgul olan, meşhur Fransız hocası Taton'dur. Bir gün Salih Omurtak'ın da bulunduğu Amerikalı'lara yapılan bir gösteride Taton'un yetiştirdiği Akçadağ isimli ata 14 yaşındaki M. Emin biniyor. Ve yapılan atlama gösterisinde bu küçük çocuk bir metre 90 santimi rahatlıkla geçmeyi başarıyordu.

At ve biniciliğe olan tutkusu ile 15 yaşına gelen M. Emin, bir yerde de evine maddi katkıda bulunma sorumluluğunu duyuyor ve bu yüzden çok sevdiği atlarına veda ederek bir şekercinin yanına çırak olarak giriyordu.

Ama ne var ki, ata olan bağlılığı bu küçük çocuğu yeni görevinden koparıyor ve Özdekli İzmir'in Şirinyer hipodromuna gelerek hayalindeki ata tekrar dönüş yapıyordu. Bu kere de yarının atlarını çalıştırma fırsatını bulan Özdekli daha ilk nazarda bütün dikkatleri üzerine çekiyor ve beklenen gün gelerek yarış binmeye davet ediliyordu.

KİMLERİ YETİŞTİRDİ

Bugüne kadar bütün klasik koşulardan en az birini kazanan M. Emin Özderli potoyu iki binden fazla birinci olarak önde bitiriyor, binbeş yüzden fazla ikinciliği ile de ulaşılması zor bir rekor tesis ediyordu. Önce bugünün ünlülerinden Mümin Çılgın'ı ortaya çıkarıyor, arkasından Fikret Kaya ve kardeşi Servet'i yetiştiriyordu. Şadi Eliyeşil ahırında ikin Aykut Arıcı'yı Fehmi Şimsaroğlu ekurisinde bulunduğu sıralarda da Tınay Adışan'ı bir kıymet yapan Özdekli, yardım elini hiç bir arkadaşının üzerinden çekmiyor, daima muhtaç olanın yanında yeralıyordu.

M. Emin Özdekli "Nasibem" adlı atıyla Malaya koşusunda

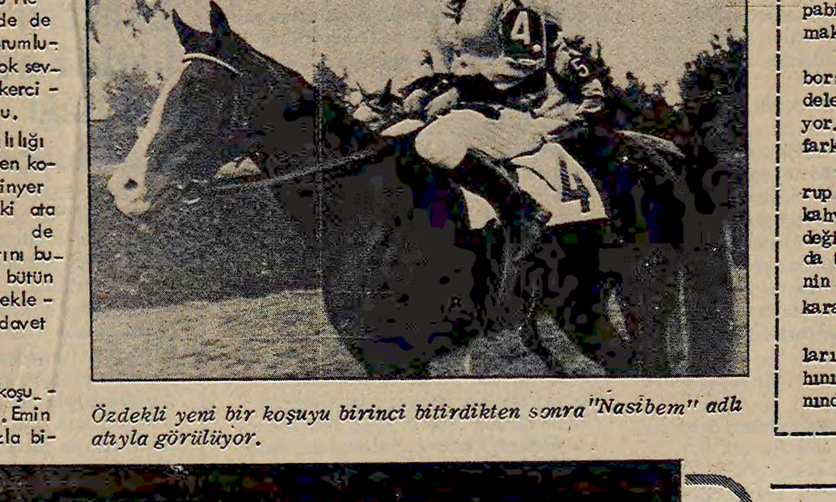
Özdekli yeni bir koşuyu birinci bitirdikten sonra "Nasibem" adlı atıyla görülüyor.

Gölgedeki bir jokey gözüyle atın politikası

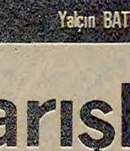
Yalçın BATUR

Hileli yarışlar

1974 yılının son haftasında bu olaydan hemen günü gününe bir sene sonra, iyi polis metodları usulüyle bir senelik kirli çamaşırlar ortaya çıkarılıyordu. Belki polis biraz daha bekleyecekti ama. O gün sona eren büyük yarışın neticesi 3-1-14 şeklinde neticelenince tutturulan üçlü bahis biletleri milyonlarla kucaklaşıyordu. Bu durum bardağı taşıran son damla olmuştu... Ve "Oyunlar Masası" komiseri, karşısında güçlü, zengin ve iyi örgütlenmiş bir örgütün bulunduğu konusunda danışmanları ile hem fikirdi..

SANIK LİSTELERİNDE NELER VARDI?

Jokeyler hakkında, önceden hazırlanmış dosyalar ortaya seriliyordu. Ve bir beyaz kağıt tabakası üzerinde hemen işin şeması çiziliyor. Önce bir "beyin"in bu işi yürüttüğü kanısı mevcut, sonra işin fiili yöneticileri jokeyler, antrenörlerge liyor, ayrıca jokeylerle temasda olan dışardaki icraatçı maliyecilerde kafalarda istifham çiziyorlar. Oyunlar Masası komiseri evvelâ örgütün zayıf noktasını teşkil eden jokeylere hücum ediyor Sanık listesini hazırlamak için bir senelik dosyalar kafi geliyor. Ve adları kara listeye alınan jokeyler bir kere, on kere, yirmi kere dinleniyorlar. Ayrıca bir antrenör de, "Kırk kere kadar çağrıldım" diyor.

Dosyadaki notlarda, sene boyunca sadece yüzbin frank kazanmış olan bir jokeyin ikiyüzbinlik bir yaşantı sürdürdüğü, fazla başarılı olamayan bir diğer jokeyin o sene içerisinde güzel bir villâ yaptırdığı da görülüyor.

(DEVAM EDECEK)

Her atçıya söz hakkı

Yarışçıların büyük sorunu; satış yerleri meselesi

Yazan: Sevim ERKAN (At sahibi)

Türkiye Jokey Klübünün yarışseverlerce beğenilmeyen kararları yanında mutlak en olumsuzu, Ankara'daki bilet satış yerini kapatmış olmasıdır.

Bu nedir bilir misiniz, uzun yıllardır, tabiri caizse, koşu hastalarının herşeylerini elinden almaktır. Haftada üç gün müşterek bahis oynamak, bilet almak, programına özel işaretlerde bulunmak, neticeleri yazmak ve bir dahaki koşu gününe evine o derecelere göre hazırlanmak, elinde filesi, işinden çıkmış, pazara gitmez, buraya uğrar. Bunu yaşamayan bilemez. Hastayı ilacından kesiyorsunuz.

Mevzudan uzaklaşmadan, kesin olarak belirtelim ki, satış yerleri bir değil birkaç tane açılmalı, en kısa zamanda hizmete girmelidir.

Müşterek bahislerin bayiliğini yapanlar ise, ihtiyaca cevap vermekten uzak, hizmetten noksan kalmaktadırlar. Bir yerde bu bayiliklerin, müşteriye teminatı yok. Yarışsever oynamaktan imtina etmekte veya hiç oynamamaktadır.

Bu nedenledir ki, Jokey Klübü, naklen yayın yapabilecek, geniş, güzel, imkanları bol bir lokal açmak mecburiyetindedir, açmalıdır.

Gümrük ve Tekel Bakanlığı, sigaralarını karaborsaya düştü diye bayiliklerinden almadı, mücadele ediyor. Veya yeni işyerleri açarak kendi satıyor. Sorarım yarış bileti ile sigara arasında ne fark var, ikisi de tiryakilik değil mi?

Koşu günleri neticeleri, dışardan telefonla sorup öğrenemiyorsunuz. Allah Allah, herhangi bir kahvehaneden öğrenebiliyorsunuz. Klüp, tüzüğünde değişiklik mi yaptı? Bahis kuponlarının arkasında telefon numaraları var. Koşu neticelerini öğrenin diye. Türkiye Jokey Klübü neyin peşindedir, bu kararıyla ne netice almıştır?

Sayın Başkan, kapatma kararını veren zavallıları uyarın. Yarışseverleri mağdur etmeyin. Günahınız çok, yeriniz yok. Gülünecek kararlarınız yanında bir de eziyet ettirmeyin.

YARIŞLARDA KAZANMAK İÇİN

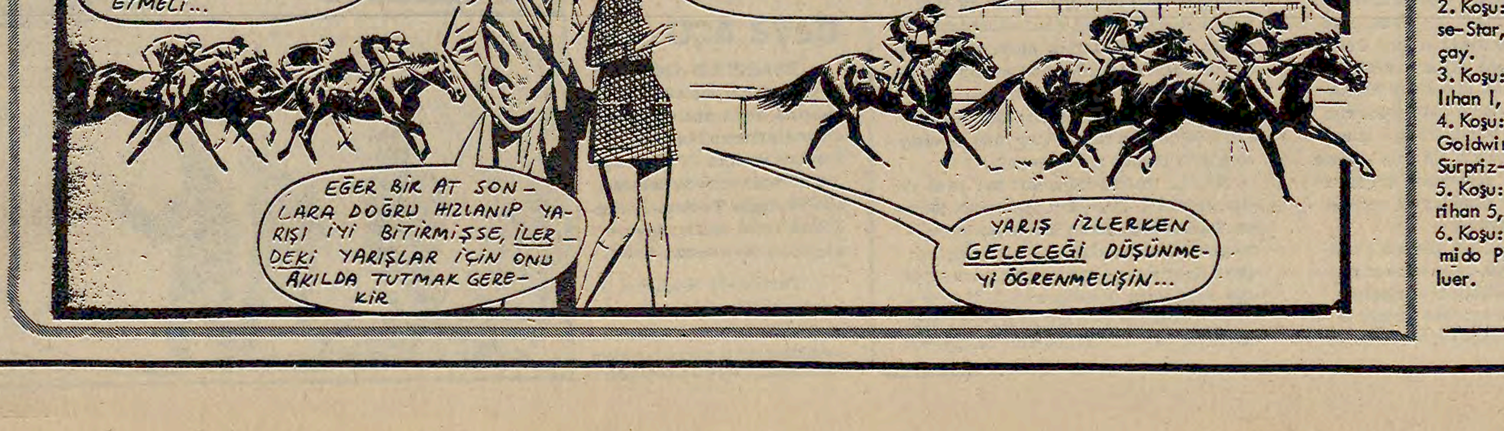

at yarışları

1. Koşu: Favori-Murat 16, Plase Sim, Surpriz-Belkis 22.
2. Koşu: Favori -Bahadır Han, Plase-Star, Plase-Elif, Surpriz-Gök-çay.
3. Koşu: Favori -Koçak 1, Plase-Atlıhan 1, Surpriz-Alev.
4. Koşu: Favori-Gözde 1, Plase-Goldwinner, Plase-Yunus Emre, Surpriz-Marigold,
5. Koşu: Favori -Nik 5, Plase-Perihan 5, Surpriz-Akçakale,
6. Koşu: Favori-Vural 4, Plase-Hamido Plase-Nik 4, Surpriz-Mutluer.

CIA, Kral Hüseyin'den başka Brandt, Kenyatta, Mobutu, Van Tiyö ve Makarios'a da gizli ödemelerde bulunmuş

Washington Post gazetesine göre, Makarios 1965-1970 yılları arasında CIA'den yılda yaklaşık 17 milyon TL almış.

WASHİNGTON POST GAZETESİNİN WATERGATE SKANDALI İLE İLGİLİ HABERLERİNDEN ÖTÜRÜ ÜN KAZANAN MUHABİRİ BOB WOODWARD TARAFINDAN YAZILAN BİR HABERE GÖRE, CIA DEVLET ADAMLARINA RÜŞVET VERMEYİ ADET HALİNE GETİRMİŞ.

WASHİNTON-Amerikan Merkezi Haberalma Örgütündeki (CIA) bazı kaynaklara göre, CIA'ya ilişkin bir kitabın orijinalinde, Ürdün Kralı Hüseyin'den başka Kenya Cumhurbaşkanı Jomo Kenyatta, eski Güney Vietnam Cumhurbaşkanı Van Tiyö, Zaire Cumhurbaşkanı Joseph Mobutu, Guyan Başbakanı Forles Burnham ve Batı Almanya'nın eski Başbakanı Willy Brandt gibi yabancı liderlere de örgüt fonlarından gizli ödemelerde bulunulduğu belirtilmektedir.

CIA yetkilileri, sözü geçen suçlamaların Victor Marchetti ve John Marks tarafından yazılan "CIA ve Haberalma Kültü" isimli kitaptan çıkarılmasını mahkeme yoluyla sağlamışlardı. Bu yetkililere göre, bu bölümlerin yayınlanması "ABD'nin çıkarlarına son derece ciddi ve onarımı olanaksız zararlar" verecekti.

Beyaz Saray ve Dışişleri Bakanlığı sözcüleri, CIA'nın 20 yıl boyunca Ürdün Kralı Hüseyin'e gizlice milyonlarca dolar ödediği yolundaki haberleri yorumlamamaktadır. Ürdün hükümet sözcüsü ise, haberi yalanlamıştır.

Ancak, ABD Kongresinde ki bir kaynak, geçen yıl "Hüseyin Harekatı" hakkında kendisine bilgi verildiğini, ayrıca başka bazı devlet başkanlarına da benzer ödemelerde bulunulduğunu doğrulamıştır. Bu kaynak, sözünü ettiği devlet başkanlarının isimlerini açıklamamıştır.

"Washington Post" gazetesinin haberinde, Amerikan Merkezi Haberalma Örgütünün (CİA) gizli ödemelerinden yararlanan yabancı liderlere ilişkin açıklamada, Kıbrıs Rum yönetiminin başı Başpiskopos Makarios'un da adı geçmektedir.

Habere göre CİA, 1965-70 yılları arasında Başpiskopos'a yılda yaklaşık 17 milyon TL.si ödemiştir ve bu ödemelere daha sonraki yıllarda devam edilmiş olup olmadığı kesinlikle bilinmemektedir. Habere göre Makarios'a CİA fonlarından gizli ödeme yapıldığı sırada CİA Kıbrıs'tan Akdeniz bölgesini kapsayan "U-2 Keşif" uçuşları düzenlemekte ve adadaki telsiz dinleme tesislerinden yararlanmaktaydı.

Willy Brandt

İngiltere Umman'daki son üssünü de kapatıyor

LONDRA-(ANKA)- İngiltere Umman'daki son askeri üssü olan Masirah adasındaki havaalanını 31 Martta kapatacağını açıklamıştır. Masirah üssünün İngiltere'nin, Siveyş'in doğusundaki son üssü olduğu bildirilmektedir.

İngiltere 7 yıl önce Siveyş'in doğusunda kalan bütün üslerini kapatacağını bildirmişti.

2. Ekonomik Zirve Konferansı Londra'da toplanacak

CARDİFF-(A.A.)-İngiltere Başbakanı James Callaghan Sosyalist Blok dışındaki belli başlı sanayi ülkelerinin devlet ve hükümet başkanlarının katılacağı iktisadi konulardaki zirve toplantısının Mayıs ayında Londra'da yapılmasının hemen hemen kesinleşmiş olduğunu söylemiştir.

Cardiff'deki bir toplantıda konuşan başbakana göre, iktisadi zirveye katılacak liderler, dünyanın otuz yıldan beri kaydettiği en yoğun iktisadi durgunluk dönemine çare arayacaklardır.

Başkan Carter, iktisadi zirveye katılacağını daha önce açıklamıştı. Fransa, Batı Almanya, İtalya, Kanada, Japonya ve İngiltere devlet ya da hükümet başkanlarının da, zirveye katılacakları haber verilmektedir.

Belçikalı kadınlar Fransız şarkıcısı Sardou'nun ülkeye gelişini protesto ediyor

BRÜKSEL-(A.A.)-Belçika'daki kadın hakları örgütleri, Fransız şarkıcı Michel Sardou'nun Belçika'ya gelmesini tepkiyle karşılamışlardır.

Belçika'daki kadın hakları örgütleri yayımladıkları bir bildiride, "Dünyada herşeyi çiğnemeyi, herşeye egemen olmayı, herşeyi ezmeyi, öldürmeyi hayal eden küçük Sardou'ları" kınamıştır.

Bildiride, Fransız şarkıcının şiddet, egemen olma ve sadizmi yücelttiği, kadınları ve ezilmişleri son derece küçümsediği önesürülmüş ve "Şarkıcının konser turneleri, haysiyetimizi koruma mücadelesi veren biz kadınlar için gerçek bir kışkırtma niteliğindedir" denilmiştir.

Yunanistan'ın Arap ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmede büyük başarı kazandığı önesürüldü

ATİNA-(ANKA)-Atina'nın son yıllarda çeşitli Arap ülkeleri ile ilişkilerini geliştirme politikasının sonuç vermeye başladığı ve ilişkilerin memnuniyet verici bir düzeye ulaştığı açıklanmıştır.

Yunan hükümetinin Arap ülkeleriyle ilişkileri geliştirmek için özel temsilci olarak görevlendirdiği Yoannis Yorgakis tarafından yapılan açıklamaya göre 1973 ve 1976 yılları arasındaki üç yıllık dönemde, Yunanistan'ın Arap ülkeleri ve İran'a yaptığı ihracat dört misli artmış ve aynı dönem içinde Fas'tan, Irak'a kadar uzanan Arap ülkeleriyle ekonomik, teknik ve kültürel işbirliği anlaşmaları imzalanmıştır. Bu arada Yunanistan'ın Suriye ile iki ülke arasında feribot seferleri düzenlenmesini ve haberleşme alanında işbirliğini öngören bir anlaşma imzaladığı, Libya ile imzalanan bir balıkçılık anlaşmasının Umman'la da imzalanmak üzere olduğu belirtilmiştir.

Öteyandan Yunanistan'ın Akdeniz, Arap ve Afrika ülkeleriyle olan ekonomik ilişkilerini düzenleyecek özel bir ticaret odası kurulduğu ve Yunan ve Arap sermayesiyle kurulacak bir bankanın yakında faaliyete geçeceği bildirilmektedir.

KISA DIŞ HABERLER

LONDRA - İngiltere hükümeti, Cuma günü Uganda makamlarının Başpiskopos Janani Luwum'un ölümünden sorumlu olduklarını açıklamış ve bu tutumu ile Uganda Devlet Başkanı İdi Amin'in Haziran ayında toplanacak olan İngiliz Milletler Topluluğu Konferansına hiç de hoş gelmiş sayılmayacağını açıkça belirtmiştir.

Gözlemcilerin vardıkları bu kanı, söz konusu din adamı ile iki Ugandalı bakanın ölümleri konusunda uluslararası ve "tarafsız" bir soruşturma açılması yönündeki önerisi ile pekişmiş olmaktadır.

MADRİD - Madrid'de yayımlanan "Ya" gazetesine göre, İspanya'da genel seçimler 5 Haziranda yapılacaktır. Her ne kadar hükümet henüz genel seçimlerin tarihi konusunda herhangi bir açıklama yapmamışsa da, bazı belirtiler seçim tarihinin 5 Haziran olarak saptanacağını göstermektedir.

BONN - Batı Alman Dışişleri Bakanlığı muhafızlarından birinin, kazara öbür muhafızlardan biri tarafından vurularak öldürüldüğü açıklanmıştır.

21 yaşındaki adı açıklanmayan muhafız, Batı Alman Sınır Koruma Birliğinin askerlerindendi.

Çarşamba günü Dışişleri Bakanlığının muhafızlara ayrılan odasında kaydedilen ölüm olayı, muhafızlardan birinin tüfeğini kurcalarken kazara arkadaşını vurması şeklinde olmuştur.

WASHİNGTON - Bir taksi şöförünün eşi, bir batında dört çocuk dünyaya getirmiştir.

Hastane yetkilileri 30 yaşındaki bayan Joanna Willes'in, ikişer dakika arayla dünyaya gelen üç kız ve bir erkek çocuğunun sağlık durumlarının iyi olduğunu açıklamışlardır.

BOGOTA - Bogota'da, sendikaların ve devrimci örgütlerin girişimleriyle hayat pahalılığı ve besin maddeleri darlığını protesto gösterileri yapılmıştır. Diğer büyük kentlerde de benzer gösteriler düzenlenmiştir.

Özellikle, Colombiya İşçi Sendikaları Konfederasyonunun düzenlediği bu gösteriler, 19 Şubata kadar sürecektir.

BAĞDAT - Türkiye ve Irak'ı resmen ziyaret eden Malaysiya Başkanı Daduk Hüseyin Onn, Bağdat'tan ayrılmıştır.

Ziyaret sonunda yayınlanan Malaysiya-Irak ortak bildirisinde "Ortadoğu'da adil ve sürekli barışın, ancak işgal altındaki bütün Arap topraklarının boşaltılması ve Filistin halkının haklarının tanınması ile gerçekleşebileceği" belirtilmiştir.

BRÜKSEL - Leo Tindemans başkanlığındaki koalisyon hükümeti, Belçika Temsilciler Meclisinde uzun görüşmeleri noktalayan güven oylamasından galip olarak çıkmış, meclis, hükümetin kemerlerini sıkma programını onaylamıştır.

Muhalefet bu programa şiddetle karşı çıkmıştı ve işçiler altı günden beri tasarıdan vazgeçilmesi isteği ile uyarı grevleri düzenlemekteydiler.

kıtalar sorunlar

uğur kökden

Ortadoğu'da bir Amerikalı

Cenevre Konferansı yaklaşıyor. Araplara göre, Martın ikinci yarısında. Konferansın toplanma günü yaklaştıkça, tüm çaba ve dikkatler Ortadoğu üstünde, bu sorun çevresinde yoğunlaşıyor.

ABD Başkanı için ilk uluslararası ciddi sınav bu bölgede başlıyor. Lübnan'da egemen olan durgunluk-iğreti ve patlayıcı bir karakterde bile olsa-ve Washington'da yeni bir yönetimin işbaşına gelmesi, Ortadoğu'yu bir takım derinliğine çabaların öznesi yaptı.

Şimdi, Ortadoğu'da yeni bir Amerikalı var: Carter yönetiminin yeni Dışişleri Bakanı Cyrus Vance. Tel-Aviv, Kahire, Beyrut, Amman, Riyad ve Şam'ı ziyaret etti ve ediyor. Adım adım, "mekik diplomasisi"nin mimarı Dr. Kissinger'in izinde. Vance'e bakılırsa, mekik diplomasisini sürdürmeyecek. Bölgede taraf ya da ilgili ülkelere herhangi bir öneri de getirmiş değil. Yalnız bir görüş öğrenme ziyareti...

Ama, gerçek şu ki, birdenbire, aynı zaman dilimi içinde, batı diplomasisi tüm ağırlığını Ortadoğu üstünde topladı. Fransa başkanı d'Estaing, Ocak sonlarında Suudi Arabistan'ı ziyaret etmişti. Arkadan, Tunus'da, "Arap-Avrupa Diyalogu"nun ikinci oturumu gerçekleştirildi. Genel komisyonun Tunus toplantısını ise, daha sonra, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Waldheim'in Arap başkentleri ile Tel-Aviv'i ziyareti izledi. Bilanço çizgisi başarısızlığı işaret eden bu geziyi, aynı günlerde, Federal Almanya Dışişleri Bakanı Hans Dietrich Gensche Cyrus Vance izliyor. Hepsinin ardından ise, gene Fransa geliyor. Dışişleri Bakanı Guiringaud.

Açık ki, ortada bir değişiklik var. Artık, batı Ortadoğu'yu 1967-1973 döneminde olduğu gibi görmüyor. Göremiyor. O tarihlerde, Tel-Aviv'den Washington'a değin uluslararası emperyalizmin tüm merkezleri, Arapları askeri bakımdan ezilmiş, siyasal yönden boynu bükük ve ekonomik açıdan da kapitalizme kesinkes bağımlı görüyordu. Ama, dönem ve koşullar değişti. Günümüzde, Arap dünyası evrensel sahnede ağırlığı gittikçe artan siyasal-ekonomik bir güç. Askeri ezilmişliği de büyük ölçüde ortadan kalktı. Araplar askeri savaş alanlarında yeniden onuruna kavuştu.

Dokuzlar Avrupası'nın girişimleri ile Vance'in aydınlanma ve görüş öğrenme çabalarını birbirinden uzak görmek, kuşkusuz son derece olanaksız. Sanki, tüm bu çalışmalar hep tek bir noktaya yönelik: Başkan Carter'in saptayacağı yeni Ortadoğu siyasetinin gerektirdiği verileri toplamak, Amerikan Barışı (Pax Americana) nın yolu üstünde duran engelleri kaldırmak ve uygun ortamı hazırlamak noktasına.

Tüm olumlu öğelere karşın, Vance'i bekleyen en önemli güçlük, Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) nün Cenevre Konferansına katılması sorunu. İsrail bu temsil olasılığına kesinlikle ve toptan karşı çıkıyor. İsrail Dışişleri Bakanı Allon, 'FKÖ', Filistinlileri temsil edemez' demekte. Tel-Aviv, ancak Batı Şeria'dan bir kısım Filistinlilerin, o da Ürdün heyeti içinde konferansa katılabileceği görüşünde. İsrail'in bu uzlaşmaz tavrı yüzünden, Waldheim'in gezisi başarısızlıkla son buldu. Çünkü, İsrail, aslında, Cenevre'ye gitmek yerine Arap ülkeleriyle tek tek "ara anlaşmaları" yapmayı yeğ tutuyor.

Yeni ABD Dışişleri Bakanının bu sorunu çözmesi hemen hemen olanaksız. Öteyandan çok somut bir başka gerçek de şu: Eğer Vance Ortadoğu'daki görevinde başarısızlığa uğrarsa bölgede Washington'un dostu ve yandaşı pek çok, yönetimin durumu olumsuz yönde bir sınır noktaya ulaşmış olacak. Özellikle Kral Halid ile Enver Sedat yönetimlerinin durumu.

Corvalan: neden Moskova'ya "evet" dedim

Şili cuntasının, Sovyetler Birliği'nde tutuklu bulunan Bukovski'ye karşılık serbest bıraktığı Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan tüm dünyada yankılar uyandıran bu olayla ve diğeribirçok sorunla ilgili görüşlerini, Le Nouvel Observateur dergisi'nin muhabiri Philippe Ganier-Raymond'a uzun uzun açıkladı.

—3—

SORU: Şimdi, tutukevi ve kamplarda geçirdiğiniz üç yıla gelelim.

CORVALAN: Sanırım biliyorsunuz: Hükümet darbesinden 17 gün sonra, Santiago'da, başlarında bir albayın bulunduğu askerler tarafından tutuklandım. Kaldığım evin sahibiyle birlikte, bizi bir kışlaya götürdüler. Bir çeyrek saat sonra, askeri okula gönderildim. Orada 56 gün kaldım. Beni, 1.10 metreye 2.20 metrelik banyo gibi bir yere kapadılar. Hemen hemen bütün hücreyi kaplayan bir somya attılar içeri. Ayakta durmak bile mümkün değildi. Üstelik de, askeri okul talebeleri olan gardiyanlarım uyumama engel olma emri almışlardı. Gece gündüz tüfekleri üzerime dönük duruyorlar, radyoyu sonuna kadar açıyorlardı. Kulak zarım patlıyordu. Zaman zaman kafalarındaki miğferleri yere atıyor veya tüfeklerini yere vuruyorlardı... Üstelik her türlü irtibattan yoksundum. Ne bir mektup alabilme, ne bir tanıdık yüz görme imkanım vardı.

SORU: Ya oğlunuz?

CORVALAN: Biliyorsunuz, oğlum Alberto öldü. Onu öldürdüler. Sofya'da öldü ama aslında Santiago'da katledilmişti. Onu 14 Eylül'de Corvalana'dını taşıdığı için tutukladılar. Nacional Stadyumuna götürdüler. Orada oğluma akla hayale sığmaz bir vahşetle işkence ettiler. Tek bir soru bile sormaksızın. Tam bir suskunluk içinde, saatler boyu elektrik işkencesi uyguladılar. İstedikleri tek şeyona acı çektirmekti. Bu vahşet hakkında pek çok tanık ve kanıtımız var. Gece, yoldaşlar oğlumu köşede can çekişirken buldular. Onu bir battaniyeye sardılar, canlandırmaya çalıştılar. Kısa bir süre için bunu başardılar da.

SORU: Onun da bir çocuğu vardı değil mi?

CORVALAN: Evet. Bebeği günler boyunca Santiago'da aramışlar. Sonunda karım bir akrabamızda bulmuş. O sırada 8 aylıktı. Askerler oğlumu tutukladıktan sonra bebeği hiçbir şey söylemeden bir komşuya bırakmışlar. Oğlumdan söz ediyorduk... Bir süre sonra, serbest kalması sağlanabildi. Hemen Meksika'ya geçti. Oradan da Bulgaristan'a gitti. Kendi alanında, yani tarım mühendisliği alanında ihtisas yapmak istiyordu. Ama kalbinden hastaydı. İşkence şoku, elektrik akımı sırasında geçirdiği kalp spazmları hastalığını büsbütün ağırlaştırdı. Bir gün ölüverdi. Yarın Sofya'ya gideceğim. Mezarını görmek istiyorum. Hem karım hem de benim için dayanılmaz birşey bu. Evet korkunç birşey. Ama Şili'de bundan çok daha korkunç şeyler oldu ve hala da oluyor... Şili'nin yaşadığı dramın bir eşi daha yoktur.

SORU: Evet, ama yine de bütün diktatörlükler birbirine benzetilir.

CORVALAN: Yanlış bu. Şili sıkıyönetim altındadır. Oysa Şili yasalarına göre, sıkıyönetim altı aydan fazla uzatılamaz. Ama üç yıldan beri sürüyor. Şili'de şu anda tümüyle yasadışılık egemendir. 167 yıllık tarihimizde; böyle bir durumun eşi benzeri yoktur. Halk Birliği döneminde. biz yasadan asla ayrılmadık. Asla. Keyfi tutuklamalara asla gitmedik, hiçkimseye işkence yapmadık, kimseyi kaçırmadık ve toplama kamplarımız yoktu. Bunlar unutulmamalıdır.

"ŞİLİ'DE YAŞANAN DRAMIN BENZERİ YOKTUR"

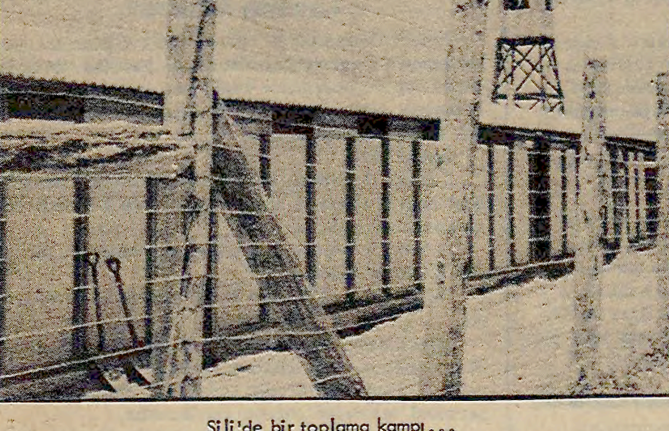
Şili'de bir toplama kampı...

SORU: Pinochet'in sizi ortadan kaldırmaktan çabuk vazgeçtiğini söylediniz. Sonra ne yaptı?

CORVALAN: Askeri Okul'un hücresinde 56 gün kaldım. Anladığım kadarıyla gardiyanlar beni moral bakımından çökertmek, bir paçavra haline getirmek emrini almışlardı. Bunu hemen farkettim ve bütün gücümle karşı koydum. Biliyor musunuz. Ağzımın tadına düşkünümdür. Ama önüme sürülen o iğrenç yemeği son damlasına kadar bitirmeye gayret ettim. Çünkü fizik bakımdan çökmemem gerekiyordu. Sonra, gözümü kapar kapamaz yüzüme sıkılan el fenerleri ışığına, özel olarak yapılan gürültüye rağmen uyumaya gayret ettim. Özellikle de kendi kendime psikolojik bir disiplin uyguladım. En zoru buydu... Çocuklarımın, karımın başına neler geldiğini bilmiyordum. En büyük hata, kişisel bir umutsuzluğa kapılmak olacaktı. Bunu size nasıl anlatmalı? Sürekli olarak, sorunu kişisel sorun olmaktan çıkarıp ızdırabımı kollektifleştirmeye çalıştım. Kendi durumu mu milyonlarca Şili'linin yaşamakta olduğu dramın bir parçası olarak kavramaya çalışıyordum. Bu yolla ayakta kalabildim.

SORU: Ya toplama kampları? İnsan sizi görünce, nasıl dayanabildiğinize şaşıyor. Kusura bakmayınama oldukça çelimsiz görünüyorsunuz.

CORVALAN: Görünüşe aldanmayın. Ama gerçekten de zor, çok zor oldu. 21 Kasım'da şafakla birlikte beni Dawson adasına götürdüklerinde bir ferahlama duygusuna kapıldım adeta. Üstelik, tam askeri okuldan ayrılacağım sırada karımı da görebildim. Konuştuk. Bana haberler verdi. Bu haberlerin çoğu kötüydü ama yine de haberdi. Adaya götürülürken, benimle birlikte götürülen Halk Birliğinden yoldaşlarım Ramirez, Salvo, Stuarto ile konuşabildim. Ertesi gün adaya geldik. Kampta bize söylenen ilk söz "Adi tutuklu değilsiniz, savaş tutsağısınız" oldu. Hemen anladık ki, ülkede bir iç savaş olduğu safsatası yaygınlaştırılmak isteniyor.

SORU: Bunun amacı neydi?

CORVALAN: Bu, baskıyı sürekli kılmaya yardım ediyordu. Geceleri askerler, damlar hizasına ateş ederlerdi. Bir de bütün gün elinde bir el bombasıyla dolaşan bir başçavuş vardı. Zaman zaman, aramızdan birine yaklaşır ve bombayı onun önünde patlatacakmış gibi yapardı. Sık sık gece yarısı, subaylar ve askerler sanki adaya saldırı düzenliyorlardı.

(DEVAM EDECEK)

Birleşik Amerika'daki hapishanelerde yer kalmadı

NEW YORK-(A.A.)-Federal Cezaevleri Kurumunun çıkardığı bir dergide verilen rakamlara göre, Amerika'da, hüküm giyerek demir parmaklıkların arkasına gönderilenlerin sayısı, son bir yıl içinde, bir önceki döneme kıyasla % 13 artmıştır.

Derginin araştırma yazısında, 1 Ocak 1977 tarihi itibariyle Amerika'daki eyalet ve federal hükümet cezaevlerinde 275.578 kadın ve erkek hükümlünün bulunduğu ve eyalet hapishanelerinin çok fazla kalabalık olması nedeniyle de 7690 hükümlünün daha yerel hapishanelerde cezalarını çektikleri kaydedilmiştir. 1 Ocak 1977 tarihi itibariyle cezaevlerinde bulunan 283.269 hükümlüye karşılık 1 Ocak 1976 tarihinde aynı hapishanelerde 250.042 hükümlü bulunmaktaydı.

Pakistan'daki seçim kampanyası kanlı geçiyor

İSLAMABAD-(A.A.)-Pakistan gazetelerine göre, seçim kampanyasında gerginlik gittikçe artarken iki gün içinde karşıt görüşlü gruplar arasındaki çatışmalar üç kişinin ölümüne yol açmıştır.

Urdu dilindeki "Neva-ı Vakt" gazetesine göre, başkent İslamabad'ın 64 km güneyindeki Mandra kentinde iktidardaki Pakistan Halk Partisinin iki üyesi bağımsız bir adayın taraftarlarıyla çatışma sırasında ölmüş, Çarşamba gecesi ise eski Sind Valisi Mir Talpur'un bir yakını, Haydarabad yakınlarında otomobiline ateş açılması sonucu ölmüştür. Geçen yıl iktidar partisinden istifa etmiş olan Mir Talpur, olaydan sonra verdiği demeçte, yakınının otomobiline polisin ateş açtığını önesürmüştür.

Seçim kampanyasından bu yana 14 kişi siyasal nedenlerle öldürülmüştür.

TÜSTAV

İsmet Paşa'nın kendi durumunu güçlendirmek için basına abartmalı haberler sızdırdığı öne sürüldü

İNGİLİZ HÜKÜMETİNE SUNULMUŞ GİZLİ RAPORLARDAN... DOĞU ANADOLU OLAYLARI 1924-1938 Belgeleri Türkçeleştiren Cahit DÜZEL

34

SURİYE'DEKİ FRANSIZ YETKİLİLERİ TETİKTE BEKLİYORLAR

■ İsyancıların İngiliz yardımını Bolşevik yardımına tercih ettikleri belirtiliyor

■ İran elçisi Memduh Şevket'in istifa nedeni konusunda çeşitli spekülasyonlar yapılıyor

HALEP KONSOLOS VEKİLİ MEADE'DEN DIŞİŞLERİ BAKANI HENDERSON'A

Halep, 29 Ağustos 1930

Efendim,

Daha önce verdiğim bilgilere ek olarak, ayaklanmaya ilişkin Halep'te hakim olan düşünceleri iletmekten şeref duyarım. Bana bu bilgileri sağlayan kişi, güvenilir ve tarafsız biri.

2. Halen Suriye'de üç ana Kürt cemiyeti mevut bulunuyor:

(a) Şeyh Said'in oğullarının içinde bulunduğu Kürt Taali Cemiyeti. Bunların Bolşeviklerle işbirliği içinde oldukları söyleniyor.

(b) Suriye'deki Haybun Cemiyeti. Merkezi Beyrut'ta olan bu cemiyeti, Ermeni milliyetçilerin cemiyeti olan "Taşnak"ın desteklediği bildiriliyor.

(c) Türkiye ve İran'da bir çok ileri gelen kişinin üyesi bulunduğu Halaskaran Cemiyeti.

3. Ayaklanma ve sonrası gelişmeler Suriye'de yakından izleniyor. Ancak şimdiye kadar ortaya çıkan hareketler, politik olmaktan çok dini bir temele dayandığı için Suriye'dekilerden destek bulamadılar. Buradakiler ancak bir bağımsızlık çağrısıyla harekete geçebilirler. Bu arada Fransız yetkililer, herhangi bir hareket ihtimaline karşı tetikte bekliyorlar. Buna rağmen sık sık sınır tecavüzleri olduğu yolunda haberler alıyoruz. Suriye'deki tek hareketin propaganda alanında sürdürüldüğü söylenebilir.

4. Suriye sınırı yakınındaki aşiretlerin yardıma hazır oldukları, ancak Diyarbakır'daki Türk birliklerinden çekindikleri biliniyor. Bunun yanı sıra, burada gizli çalışma tercih ediliyor.

5. İsyancıların Bolşeviklerden yardım aldıkları, ancak bunun sadece bir ihtiyaçtan ortaya çıktığı, ve İngiliz yardımı olduğu takdirde bu ikincisini tercih edecekleri belirtiliyor. Buradaki Halaskaran Cemiyetinin İngilizlerin desteğini alabilmek için çaba gösterdikleri söyleniyor.

6. Bu mesajın birer örneğini Majestelerinin İstanbul Büyükelçiliği, Beyrut Baş Konsolosluğu ve Majestelerinin Şam Konsolosluğuna gönderiyorum.

GEOFFREY MEADE

TAHRAN BÜYÜKELÇİSİ CLIVE'DAN DIŞİŞLERİ BAKANI HENDERSON'A

Gulhek, 3 Eylül 1930

Efendim,

Türkiye Büyükelçisi Memduh Şevket Beyin 31 Ağustosta Tahran'dan ayrıldığını, yerini alacak yeni büyükelçinin ise bir kaç gün içinde beklendiğini bildirmekten şeref duyarım.

2. Ayrılmasından bir gün önce veda ekmek üzere uğradığında, görevinden istifasıyla ilgili kendisinden daha etraflı bilgi almaya çalıştım. Bana, İstanbul'dan ya da Ankara'dan kaynaklanan haberlerin abartmalı olduğunu örneğin, İran'a hiç bir ültimatom verilmediğini, basında ise en az üç ayrı ültimatomdan sözedildiğini söyledi. Ayrıca tek bir Türk askerinin bile İran sınırına girmediğini, Türk Hükümetinin de bu yolda bir tehdidi olmadığını savundu. Kendisine, bu durumda Türk Hükümetinin neden İran Hükümetine şikayette bulunduğunu sordum. Memduh Şevket Bey, böyle bir şikayetin söz konusu olmadığını, ancak bundan dört yıl önce ünlü bir aşiretin Türk sınırına yakın bir yere yerleşmesini protesto etmelerine rağmen İran Hükümetinin herhangi bir tedbir almadığını açıkladı. Öte yandan Küçük Ağrı çevresindeki sınırın düzeltilmesinin esas olduğunu, Türk Hükümetinin durumu kontrol edebilmesi için bunu şart gördüklerini ekledi.

Ekselanslarına, nazikane bir şekilde, istifa mı ettiklerini, yoksa Hükümeti tarafından geri mi çağırıldığını sordum. Bana, istifa ettiğini söyledi. Hükümetinin görüşleriyle çelişkili düşüncelere sahipti. Bununla birlikte, hükümetinin durumu kavradığını ve şimdi iki ülke arasındaki herhangi bir sürtüşmenin kalmadığını ifade etti. Öte yandan, buradan ayrıldığına seviniyordu. Meslekten bir diplomat değildi ve beş yıl gibi uzun bir zamandır Tahran'da görev yapmaktaydı. Şimdi İstanbul'a ailesi yanına döneceğinden memnundu.

3. Son olarak, kendisine Sovyet Hükümetinin bulanık suda avlanmaya çalışıp çalışmadığını Türkiye ile İran arasındaki sürtüşmede bir payı olup olmadığını sordum Böyle bir şeyin kesinlikle doğru olmadığını, Sovyet yetkililerinin olayları kışkırtıcı herhangi bir girişimde bulunduklarına inanması için ortada bir kanıt bulunmadığını belirtti. Bu doğru olabilir, ancak Memduh Şevket'in eski Sovyet Büyükelçisinin yakın dostu olduğu ve Ruslara sempati beslediği biliniyor.

"İSMET PAŞAYI BARIŞI BOZMAYA ÇALIŞMALARLA SUÇLADI..."

4. Dün öğleden sonra Timurtaş ile görüşerek ekselanslarına son olaylarla ilgili görüşlerini sordum. Bana, Türklerin politikalarını açıklayarak İsmet Paşa'yı barışı bozmaya çalışmakla suçladı. İddiasına göre İsmet Paşa Türkiye'de kendi durumunu güçlendirebilmek amacıyla basında bazı abartmalı haberlerin çıkmasına ön ayak olmuştu. Tevfik Rüştü Paşayı ise hiç bir zaman ciddiye almamıştı. Ekselanslarına göre, Türk Dışişleri Bakanının hiç bir inancı yoktu ve her an değişik bir politikayı benimseyebilirdi. Ancak anlamadığı şey, Gazi'nin tutumuydu. Bir yandan basında çıkan İran aleyhtarı yazıları durdurmak için hiç bir şey yapmamış, öte yandanda Türk-İran dostluğunu her vesileyle savunmuştu. Memduh Şevket'in istifasına gelince bunun Türk Genel Kurmayında ortaya çıkan bir görüş ayrılığından kaynaklanmıyordu. Memduh Şevket bazı çevrelerce aşırı İran taraftarı olarak tanınmıştı.

Ekselansları daha sonra Türkiye, İran ve Irak'ın azınlıklar konusundaki politikasını anlatmaya koyuldu. Her ülke ayrı bir politika güdüyordu. İsmet Paşanın yönetimindeki Türk politikası sertlik ve kesin tasfiye politikasıydı. İran politikasının ise hiçbir şey yapmamak olduğunu kabul ediyordu. Irak Hükümetinin ise İngilizlerin tavsiyesi üzerine bazı haklar tanımak yönünde bir politikası vardı. Bunun Türkiye ve İran'da huzursuzluk yaratmasından endişe ediyordu.... Ekselansları Binbaşı Young ile Cafer Paşanın Süleymaniye'de yaptıkları konuşmaları okuduğunu ve Irak Hükümetiyle İngiliz danışmanlarının bu konudaki iyi niyetlerine inandığını sözlerine ekledi. Sovyet Hükümetinin dürüstlüğü konusunda ise Memduh Şevket ile aynı düşünceleri paylaşıyordu.

6. Son olarak kendisine Küçük Ağrı sınırının düzeltilmesi konusunda Türk taleplerinin haklı olup olmadığını sordum. Bu konuda bir görüş belirtmeye hazır olmadığımı, ancak İran Genel Kurmayının bu bölgede Türklere herhangi bir taviz verilmesine karşı olduğunu söyledi.

R. H. CLIVE

F.O. 424/273, s. 72-73, No. 85

BÜYÜKELÇİ CLERK'DEN DIŞİŞLERİ BAKANI HENDERSON'A

İstanbul, 17 Eylül 1930

Telgraf metni

Basın son iki gündür Ağrı bölgesindeki ayaklanmanın tamamen bastırıldığını bildiriyor. Konuyla ilgili kesin bilgi elde etmek mümkün değil, ancak Genel Kurmay Başkanının Başbakan ve Hükümet tarafından Ankara'dan Sivas'a, büyük bir ihtimalle doğudaki harekatı incelemek üzere gönderilmesi nedeniyle basında çıkan haberlerin abartmalı olduğu söylenebilir.

F.O. 424/273, s. 72, No. 84

BÜYÜKELÇİ CLERK'DEN DIŞİŞLERİ BAKANI HENDERSON'A

İstanbul, 18 Eylül 1930

Efendim,

Türk Hükümetince yayınlanan resmi bildirilere göre Ağrı Bölgesindeki harekat sona erdi.

2. Ek olarak Majestelerinin Büyükelçiliği askeri ataşesinin raporunu sunuyorum. Raporun ilk bölümünde, son harekatlara kadar olan beş yıllık dönem ele alınıyor. İkinci bölümde ise Binbaşı O'Leary bu yılki hareketi ve Türk Hükümetinin aldığı tedbirleri içeriyor. Bütün bu harekatlar süresince güvenilir bilgiler elde etmek mümkün olmadı. Bu bakımdan Binbaşı O'Leary'nin raporunun ilginç olduğu düşüncesindeyim.

3. Türk Hükümetinin kazandığı başarıdan dolayı basında çıkan abartmalı haberleri anlayışla karşılamak gerek. Çünkü geçtiğimiz yazki olaylar Türk Hükümetine oldukça güç anlar yaşatmıştı. Şimdi bu dağlık bölge kışın etkisi altında ve daha bir süre sükunetin devam edeceği söylenebilir. Ancak doğu sorunu kesin bir çözüme kavuşmuş değil, hükümetin uyguladığı sert tedbirler yerini daha ılımlı bir politikaya bırakmadığı takdirde gelecekte yeni yeni huzursuzluklar beklenebilir.

4. Bu mesajımın bir örneğini Majestelerinin Tahran Büyükelçiliğine gönderiyorum.

GEORGE R. CLERK

F.O. 424/273, s. 74, No. 86

ASKERİ ATAŞE O'LEARY'DEN BÜYÜKELÇİ CLERK'E

İstanbul, 16 Eylül 1930

Efendim,

Yerli basında, Anadolu Ajansına atfen verilen haberlere göre, Salih Paşa komutasındaki Türk birlikleri Ağrı Dağı çevresindeki isyancıları kesin bir yenilgiye uğrattı.

Bu harekâtın son aşaması 7 Eylülde dağın kuzey tarafına yapılan bir baskınla başlatıldı. 10 Eylülde Salih Paşa Büyük Ağrı ile Küçük Ağrı arasındaki beli ele geçirmeyi başardı.

YARIN: SORUNLAR BİTMİYOR

Çok partili hayata girerken ...

HAPİSTE BİR GAZETECİ

Recep BİLGİNER

BİNBİR KUŞKU İÇİNDE BİR TÜRLÜ SABAH OLMAK BİLMİYORDU

4

Bakışları ifadesizdi. Yüz çizgilerinde sertleşme belirmişti. Değişmişlerdi. Bir şeyler sezinledim ve içime gerçek anlamda korku düştü, ama başıma geleceğin ne olabileceğini hâlâ kestiremiyordum. Gecenin bu saatinde, iki polisin arasında, Emniyet Müdürlüğünün geniş taş merdivenlerini çıkmanın sonu iyi olamazdı. Üst kata çıktık. Komiser Muavini beni polis Hakkı'yla bırakıp içeri girdi, çıktı.

-Nöbetçi müdür seni bekliyor, dedi

Girdim. Birinci Şube Müdürü olan nöbetçi Emniyet Müdürü Selman Bey, önce şöyle bir süzdü, sonra önündeki lere bakıp, kağıttan okurcasına donuk bir sesle:

-Eskişehir Cumhuriyet Savcılığının tel emri gereğince seni tevkif ediyorum, dedi.

DAHA BİRSAAT ÖNCE ÖZGÜRDÜM

Nöbetçi Müdür, Eskişehir C. Savcılığının emriyle beni tevkif ettiğini söyledikten sonra, başka bir şey demedi, sade ce eliyle dışarısını gösterdi. Dışarı çıktım. Komiser Muavini, polis yüzüme bakıyorlardı. Halkevlerinin kuruluş yıldönümlerinde, sık sık rol aldığım halkevi temsillerindeki sahnelerden hiç birine benzemiyordu bu sahne. Nöbetçi Müdür Selman Beyin sesi kulaklarımda yankılandı:

-Seni tevkif ediyorum.

Peki şimdi ne olacaktı? Tutukluydum demek. Daha bir saat önce, türlü düşler kuran özgür bir insandım. Korkusuzdum, yaşam savaşının ilk adımlarında kazanacağım umudundaydım.

Neden tutuklandım, müdür onu söylememişti. Ben de sormamıştım, sormak aklıma bile gelmemişti o anda. Kapıda nöbet bekleyen polise bir şey söylemeden tokmağı çevirdim ve girdim içeri. Nöbetçi müdür, gözlüklerinin üstünden baktı, kızgın mıydı değil miydi, farkına varamadım.

-Neden tevkif ediliyorum?

Nöbetçi müdür, telgrafa bir daha göz gezdirdi, sonra bana döndü:

-Eskişehirde yayınladığınız Söz Millet'in adındaki gazetede çıkan bir yazıdan dolayı.

-Hangi yazı.

-Telgrafta yazmıyor.

Dışarı çıktım. Bu kez, tutuklanmış olmanın acısı iyice çöktü içime. İşin şakası yoktu. Gene habersiz girdim nöbetçi müdürün odasına.

-Ben, burada Vatan gazetesinde çalışıyorum şimdi. Lütfen gazeteye telefon edip tutuklandığımı haber verir misiniz?

-Elbette. Şimdi siz, arkadaşlarla aşağıya inin. Size, geceyi geçireceğiniz yeri gösterecekler.

BİR TÜRLÜ SABAH OLMUYOR

Çıktım. Komiser muavini ile yanındaki polis beni bekliyorlardı. Birlikte bir kat aşağıyı, ikinci şubenin bulunduğu yere indik.

Nöbetçi polisler, uzunca bir masa gösterdiler "Burada yatabilirsin".

Yatmak mı? Nasıl. Bu durumda gözümü kırpabilirmiydim. Uykum yoktu. "Otursam daha iyi" dedim. Tahta iskemlelerden birine oturdum. Ama, bir türlü sabah olmuyordu. Tevfik Fikret oğluna "Elbet birgün sabah olacaktır Haluk" demişti, aklımdaydı bu dize. Doğa da sabah olacaktı, ya topumda?

Nöbetçi polisler hep konuştular benimle. Avutucu sözler de söylediler. bu arada. Belli ki, onları ilgilendirmiyordu benim durumum.

-Siyasi bir yazı mı yazdınız?

-Ne gibi?

-Komünistlik filan.

O günlerde, hükümete karşı olmak nasıl komünistlikse, belli bir kesimin dilinde siyasi yazıdan da ideolojik yazı anlaşılıyordu.

Bir halk türküsü "Geceyi hastadan sor" der. Bir de bana sorsunlar bunu, türlü kuşkular içinde sabahın olmasını isteyen bana. Ne bitmez geceydi. Ama, sonunda, zaman dayanamadı gün ışıdı. İstanbul'da sabah oluyordu. İstanbul'da Emniyet Müdürlüğünün İkinci kısmında. Uyuyan ya da uyur gibi görünen Polis Müdürlüğünün taş koridorlarında sesler duyuldu. Kapılar açılıp kapandı, odalar kalabalıklaştı. Saat tam dokuzda, yukarıya Birinci Şubeye çıkarıldım yeniden. Ama "daha önce müdür bey görmek ister belki" dediler. Müdür Bey, yani o dönem İstanbul'un Polis Müdürü Ahmet Demir Bey. Daha kapıdan girer girmez, kim olursa olsun tokadı ve küfrü basmasıyla meşhur Ahmet Demir! Ödüm koptu. Bereket versin, müdürün yanına çıkarmadılar. Birinci şubede, zayıf bir memurun karşısına oturdum. İlk sorgum yapılacaktı.

Eski bir daktiloyla, çat pat bir şeyler yazdı önce. Sorgumun giriş bölümüydü sanıyorum. Sorgu başladı:

-Bu kitaplar senin mi?

-Evet.

Kitapları yine de tek tek gösterdi, adlarını okudu, yüzüme baktı, bıyık altından güldü, kurnaz bir gülüştü bu.

-Bu kitapları nereden aldın.

-Çağaloğlundaki işportadan.

-Neden aldın?

-Okumak için.

-Okumaktan maksadın.

-Öğrenmek.

-Öğrenmekten maksadın.

-Öğrenmek.

-Açık söyle.

Sustum. Düşünüyordum, daha nasıl açık söylerdim. Memur huysuzlandı. Yüzüme tuhaf tuhaf baktı. "Biz kül yutmayız" mı demek istiyordu? Tekrar sorgu başladı:

-Ama bu kitaplar acaip kitaplar?

-Ne gibi?

-Ne gibisi var mı? Almanyaya'dan, Hitler'den, İtalya'dan Musolini'den, Rusya'dan Stalin'den, faşizmden, komünizmden bahsediyor.

-Bunlar, öğretici cep kitapları

-Öğretici diyeb..

-Ama her yerde serbestçe satılıyor.

-Satılıyor diye her kitap alınıp okunmaz.

-Ya, öyle mi?

-Evet, öyle.

Sorguyu yapan memur, cevaplarımdan hoşlanmadı. Fazla bir şey de söylemedi. Daktiloda yazmasını sürdürdü.

-Demek, dedi, bu kitapları okumak tan özel amacınız yok.

-Yok.

-Pekala. Bu kitaplar bizde kalacak.

-Neden?

-Yasak kitaplardan olup olmadıkları sorulacak. Eğer yasaksa herbirinden ayrı ayrı mahkemeye verileceksin..

Tutanağı imzaladım. Birinci Şube Müdürlüğünün katındaki koridora götürdüler. Başkaları da vardı, ayakta duruyorlardı. Kimi duvara dayanmış sigara içiyor, kimi çömelmiş, başı ellerinin arasında. Beni oraya getirip bırakan memur, "Burada bekleyeceksin" dedi. "Neyi" diye sordum, "Evrakının tamamlanmasını". Ne kadar beklerim?" omuzlarını kaldırarak uzaklaştı memur. Bekleme başladı.

(Yarın: Koridorda bir gün)

Teknisyen Alınacaktır

İşyeri Ümraniye'de bulunan PTT Elektronik Haberleşme Cihazları Laboratuar ve Fabrika Müdürlüğünde boş ve boşalacak Teknisyen kadrosuna 28.2.1977 Pazartesi günü saat 09.00'da yapılacak sınavla erkek eleman alınacaktır.

İsteklilerin,

1-Sanat Enstitüsü, Teknik Lise, Endüstri Meslek Lisesi veya Teknisyen Lisesi, Elektronik, Elektrik Tesviye bölümü mezunu,

2-Sınav tarihinde 18 yaşını doldurmuş, 30 yaşından gün almamış olmaları,

3-Vardiyalı çalışmayı kabul etmeleri gerekmektedir.

Müracaatlar, 25.2.1977 Cuma günü saat 17.00'ye kadar dilekçe, nüfus cüzdanı, diploma ve 2 adet fotoğrafla Ümraniye Şile yolu üzerindeki Müdürlüğümüz personel servisine şahsen yapılacaktır.

Fazla bilgi 38 12 12/20 nolu telefondan alınabilir.

(Basın: 11434)-339

1838 Ticaret sözleşmeleri-AET TÜRKİYE-BATI DÜN-BUGÜN Ahmet YÜCEKÖK

14

Osmanlı İmparatorluğu İngiltere'nin tahıl ambarı haline getirilmişti

Şu var ki, AET ile olan ilişkilerimizde tarım ürünlerinin ihracında bile çeşitli zorluklarla karşılaşıyoruz. Türkiye'ye tanınan indirimler bir türlü diğer ülkelere tanınan indirimlerin düzlüğüne ulaşamıyor. Sonuçta AET ile Türkiye arasındaki ödeme açığıda giderek Türkiye'nin aleyhine büyüyor.

Osmanlı İmparatorluğunun yalnızca bir tarım ülkesi olarak kalması bu ülke içindeki egemen sınıfların da işine geliyordu. Toprak ürünlerini ellerinde tutan sınıf, dış ticaretten daha fazla kâr elde ediyor, Osmanlı ticaretini de kontrol ettikleri için çıkarları iki yönlü oluyordu. Osmanlı hammadlelerine daha fazla fiyat verebilen batı kapitalizmi karşısında Osmanlı Sanayii daha fazla zorlanıp sönmeye başlayınca Osmanlı İmparatorluğu yalnızca hammadde üreten bir ülke haline dönmüştü. 1845 yılına kadar Osmanlıların İngiltere'ye olan ihracatlarında önem bakımından tahıl 10. sırayı kapsıyor ve 1846'da tahıl kanunlarının kaldırılmasından sonra 1850'de 4. önemde ihraç maddesi haline geliyordu. 1855 yılında ise Osmanlı İmparatorluğunun İngiltere'ye ihracatında tahıl baştar 2. sırayı tutmaktadır.

Bu arada büyük bir ekonomik buhran da başgöstermiştir. Dışardan ithal edilen mallar karşılığında toprak ürünleri verildiğinden para sıkıntısı başgöstermiş bu da sonuç olarak köylü sınıfını çok zor durumda bırakmıştı. 1850'den önce Osmanlı Devleti borç almaya başlamadığına göre piyasadaki darlığı önlemek üzere devalüasyona gidildi. 1841 de 60.000 000 Piyastres değerinde (552.000 sterlin) kağıt para piyasaya sürüldü. Bunun etkileri piyasa üzerinde çok olumsuz olmuş fiyatlar yükselmiş ve büyük bir ekonomik buhran başlamıştı. 1850 Ticaret Sözleşmeleri işte böyle bir buhranlı ortamda imzalanmıştı.

1850 sözleşmeleriyle gümrük indirmeleri özellikle en fazla talebi olan maddelere uygulanıyordu. Canning ayrıca İngiliz çakırlarına büyük bir hizmette daha bulunuyor ve 1838 sözleşmesinin zor kullanılarak 3 yıl daha fazla uzatılmış olmasını görmemezliğe gelerek 1850'de imzalanan bu yeni sözleşmeyi 1847'den itibaren yürürlükte sayıyor ve Babıâli aradaki farkı tekrar İngiltere'ye ödemek zorunluğunda bırakılıyordu.

1860-62 TİCARET SÖZLEŞMELERİ

Kırım savaşı ve onu izleyen Paris andlaşmasından sonra 1860-62 ticaret sözleşmeleri Osmanlı İmparatorluğunun içinde bulunduğu güçsüz durumun sonuçlarıdır. 1860-1861'de yapılan sözleşmelerde ithalat vergisinin % 5'ten % 8'e çıkarılmasından ve transit uygulamasıyla tuz, tütün, ve harp araçlarının ithali hakkında bazı kayıtlardan başka Türkiye yararına tek bir hüküm görülmez. 1838 sözleşmelerinde belirtilen % 12 oranındaki ihracat vergisi 1860 sözleşmeleriyle %8 olarak saptanmış ve her yıl % 1 indirilmek suretiyle bu verginin en sonunda % 1 de kalması karar latına alınmıştır. Bu İngiltere'nin Türk hammadlelerini ucuza kapatmak çabasının bir örneğidir. 1860 sözleşmeleri 1838'de kurulan sistemi kapitalist devletler yararına ve Osmanlı Devleti zararına tamamlamışlardır. Osmanlı Devletine pek haklı olarak istediğihiç olmazsa. gümrük vergisi miktarındaki serbesti bile tanınmamıştır.

TİCARET SÖZLEŞMELERİNİN OSMANLI TOPLUMU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ:

Daha yukarda da gördüğümüz gibi iç ve dış etkenler birbirlerini tamamlayarak Osmanlı İmparatorluğunu zayıflatmışonu içteki ve dıştaki sermayeciye muhtaç hale getirmiştir. Avrupa sanayinin Türkiye'ye yüksek ihracatı sırasında ve sonucunda Türk sanayiini söndüren ticarete gayri müslim reaya aracılık etmiş ve eski toplumsal tabakalar piramidini alt üst ederek başköşeye geçmişti. Bu ithalat akını İmparatorluk için deki yöneten ve yöneltilen toplumsal grupların karşılıklı ilişkilerini etkiledi. Yeni bir sınıf doğdu. Bu sınıf yabancı konsolosların himayesiyle meydana gelmiş bir Yahudi-Ermeni-Frenk grubu halindedir. İhracat yapan Avrupa ülkeleri kendi ithalatlarına da aracılık yapan bu reayanın sürekli şikayetlerini bir baskı olarak Babıâliye uyguluyorlardı. Bu sınıf kanalıyla Osmanlı İmparatorluğuna sızmış olan kapitalist çıkarlar, kuşkusuz, bu yerli aracı sınıfın mal, mülk ve yasal güvenliklerini garanti altına almak isteyeceklerdi. Dışardan gayri müslim Osmanlıları himaye eden devletlerin tatmin edilebilmesi için "Bilatefriki cins-i mezhep" formülü altında "demokratik" bir politikanın uygulanması gereği baş gösterdi.

(DEVAM EDECEK)

Kaybolan meslekler

Nalıncılar "Tokyo çıktı, nalıncılık bitti" diyorlar.

Koca Uzunçarşı'da sadece iki nalıncı kaldı

● Çıraklar artık nalıncılığa "tenezzül" etmiyor

Uzunçarşı, bugün artık yokolan bir dizi mesleğin yaşama savaşı verdiği bir eski çarşıdır. Sapçılar, bakırcılar, tahta tornacılar, saraçlar, tenekeciler ve nalıncılar, hep bu uzuuuuun Uzunçarşı'da varolmak için çabalıyorlar. Umutsuz bir savaş bu. Gelişen teknoloji, ilerleyen sanayileşme, birer ikişer bu kadim meslekleri saf dışı ediyor.

Nalıncılık bu mesleklerden biri. Uzunçarşı'da Rüstempaşa Camiine doğru yürüyün. Eskiden burada sağlı sollu nalıncılar barınırdı(mış.) Şimdi topu topu iki dükkâncık var i. Solda Kemal Kolçak'ın dükkânını görürsünüz. Güleç, kırk yaşlarında ve saçları ağarmış nalıncı ustası Kemal Kolçak'ın dükkânı.

KEMAL USTA İLE SOHBET

Kemal Kolçak bir arkadaşı ile dükkânının önüne iki hasır tabure çekmiş sohbet ediyordu. Selamımızı gülerek aldı. Buyur etti. Buyurduk.

-İşler nasıl Kemal Usta?

-Şükür allaha bey kardeşim. Şükür Allaha, geçinip gidiyoruz işte.

-Nalıncılık nasıl peki?

-Plastik tokyo çıktı, nalıncılık bozuldu beykardeşim. Şimdilik iyi kötü idare ediyoruz ama yarını yok bu işin. Besbelli ki nalıncılık öldü.

ESKİDEN 40 NALINCI VARDI

Sonra başlıyor anlatmaya:

-Bak eskiden bu çarşıda 30-40 nalıncı dükkânı vardı. Hiç kimse de ele güne muhtaç olmaz, zenaatını işler, geçinip giderdi. Zengin olanımız görülmedi ama sürünenimiz de olmadı.

NALINCILIK ONA BABADAN KALMIŞ

Kemal Kolçak Karadeniz Ereğli'den gelmiş. 44 yaşında. Saçları ağarmış ama, mesleğin çilesinden mi nalıncı testeresinin yaydığı talaşın tozundan mı bilinmez. Nalıncılık ona babadan kalma altın bilezik. Babası da dedesinden öğrenmiş zenaatını. Dedesi de kendi babasından, onun babası da babasından.. Böyle gidiyor işte. Kolçak ailesi bir kaç göbektir nalıncı. Eskiden Karadeniz Ereğli'de iş tutarlarmış, sonraları İstanbul'a naklet-mişler.

Dükkânda hiç çırak yok. Kemal Kolçak şöyle anlatıyor:

-Tenezzül etmiyorlar kardeşim. Artık hiç bir çocuk, nalıncı çıraklığına tenezzül etmiyor. Allah seni inandırsın benim oğlanı bile mesleğe sokamıyorum.

-Peki çırak olmayınca işler nasıl gidiyor?

-İhtiyaç yok ki beyim. Bugün makinası olan bir nalıncı günde 60 çift nalın kesebiliyor. Eh günde altmış çift nalın satacak pazarı nereden bulayım ben?

NALINCILIK BİTİYOR

-Peki çırak olmazsa, meslek yürümez, Kemal Usta

-Sana yürür diyen kim! Biz gittik mi bu meslek de bitti. Bak benim yaşım 44. Bu meslek bir kaç yıl sonra biter. Ben de ister istemez başka iş tutarım. Ondan sonra da nalıncılık biter.

Kemal Kolçak'la sohbet eden genç adamın adı Ahmet Yaman. O da bir zamanlar nalıncı ustasıymış sonra bakmış ki meslekte ekmek kalmadı...

-Kendi kendimi emekliye ayırdım bey, bu yaşta.. Kazlıçeşme'de bir kondu yapmıştık vakti zamanında. Onun yarısını kiraya verip idare etmeye çabalamaktayız. Yani ölmeden yaşamaya çalışırız..

GÜNDE 60 ÇİFT NALIN YAPILIYOR

Eski nalıncılar keski makinası kullanmaz, malını keserle yontarlarmış. En iyi kalfa günde 60 çift nalın yapabilirmiş. Orta kalfalar ise 30 çift filan. Şimdi keski makinası sayesinde günde 100 çift bile yapılabiliyor. Ama pazar yok.

NALININ ÇİFTİ BEŞ LİRA

Kırk yıl önce bir çift nalın 12,5 kuruşmuş, şimdi çifti 5 lira. Kemal Kolçak lafı burda bitirmiyor, ekliyor:

-Ama beyim kırk yıl önce odunun tonu da 125 kuruştu, şimdi 600 lira. Var sen hesapla aradaki farkı.

Sonra sözünü bitiriyor.

-Nalıncılık da bitti beyim. Belki sedef taklidi işlemelerle bir iki çift turistik nalın yapıp satarız gayri. Tokyo çıktı, nalıncılık bitti.

Resmen 34 işkolu bulunmasına karşın fiilen 27 işkolu olduğu saptandı

Türkiye'de her işkoluna 27 sendika düşüyor

DİE'NİN 1975 SAYIMI VERİLERİNE GÖRE TÜRKİYE'DEKİ SENDİKA SAYISI 781'DİR, BAŞKA KAYNAKLAR BUNU 164 OLARAK GÖSTERMEKTEDİR. ÇALIŞMA BAKANLIĞI MAYIS 1976 VERİLERİNE GÖRE İSE HALEN TÜRKİYE'DE 734 SENDİKA FAALİYETTE BULUNMAKTADIR

ANKARA-(İSTA)- Türkiye'de işkolları yönetmeliği uyarınca resmen 34 işkolu bulunmasına karşılık, fiilen 27 işkolu bulunmaktadır. 274 sayılı Sendikalar Yasası uyarınca hazırlanan işkolları Yönetmeliği ilkin 1964 yılında hazırlanmış ve Türkiye'deki iktisadi faaliyet kollarını 34 ana bölüme ayırmıştır. Ancak 1970 yılında yayınlanan yeni yönetmelikte yer alan bazı değişiklikler, eski yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

İşkolları yönetmeliğinin yeni düzenlemesi de resmen 34 işkolunu kabul etmekte ancak bazı işkollarını aralarında irtibatlandırarak bir işkolunu da tamamen feshederek işkollarının sayısını fiilen 27 ye indirmektedir.

Ayrıca sendikaların faaliyet gösterecekleri alanları ayrı ayrı belirleyen işkolları yönetmeliği 1 ve 2. sırada yeralan Tarım Ormancılık ile Avcılık ve Balıkçılık işkollarını 4. ve 13. sırada yeralanı petrol ve petrol mamulleri ile Kimya ve İlaç sanayii işkolları II. ve 33. sırada yer alan Basın ve Yayın ile Gazetecilik işkolları 21 ve 22 sıra numaralarında yeralan Ticaret, Büro, Eğitim ile Banka ve Sigorta işkolları 23, 24, 25 ve 26. sıralarda yeralan kara-deniz, hava ve demiryolu taşımacılığı işkollarından birinde faaliyet gösteren bir sendika, diğer işkolunda da örgütlenebilmekte ve faaliyet gösterebilmektedir.

Öteyandan bu işkollarında faaliyet gösteren sendikaların sayıları üstüne farklı sayısal veriler elde edilmektedir. Nitekim DİE'nin henüz yayınlanmayan 1975 sayımı verileri Türkiye'deki sendika sayısını 781 olarak göstermekte, başka kaynaklar 164 olarak kabul etmektedir. Buna karşılık Çalışma Bakanlığının Mayıs 1976 verilerine göre ise halen Türkiye'de 734 sendika faaliyette bulunmaktadır.

Buna göre Türkiye'de her işkoluna ortalama 27 sendika düşmektedir. Ancak bu ortalama sonuç yanıltıcı olmakta ve inşaat işkolu ile büro, ticaret, banka ve sigorta hizmetleri işkolunda tam bir sendika enflasyonu gözlenirken kamu sektörünün ağırlık taşıdığı işkollarında sendika sayısının da ha düşük olduğu dikkati çekmektedir. Örneğin Şeker İş kolunda sadece bir sendika bulunmaktadır.

AET ülkeleri pamuk ipliklerimizi düşük fiyatla alıyor

ANKARA-(ANKA)-Pamuk ipliği ihracatının son üç yıldaki seyri, 1975 yılında bir önceki yıla göre azalan pamuk ipliğinin geçtiğimiz yıl içinde önem kazandığını ortaya koymuştur. Pamuk ipliğinin genel ihracat içinde 1974 de yüzde 5,5 olan payı 1975 de yüzde 4.2 ye düşmüştür. Aynı şekilde pamuk ipliğinin sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı da yüzde 14.0 düzeyinden yüzde 11.8 e gerilemiştir.

Pamuk ipliği ihracatı başlangıçdan bu yana Avrupa Ekonomik Topluluğu ülkelerine yönelik bir gelişme göstermiştir. Pamuk ipliği ihracatında AET ülkelerinin 1974 yılında yüzde 78,5 olan payı 1975 de yüzde 87,4 olmuştur.

Pamuk ipliği ihracatının miktar ve değerlerinin incelenmesi, geçtiğimiz yılda satış fiyatlarında artış kaydedildiğini göstermektedir. 1975'de pamuk ipliğinin bir önceki yıla göre azalarak ortalama bin 665 dolardan satılırken 1976 yılında ikibin 034 dolara yükselmiştir. Pamuk ipliğinin satış fiyatlarına ilişkin bir başka ilginç gelişme daha önceki yıllarda pamuk ipliğini Türkiye'den dış piyasa değeri üzerinden alan AET ülkelerinin 1976 yılında ucuz alım yapabilmeleri olmuştur. 1976 yılında AET dışı ülkelere yönelik pamuk ipliği ihracatını 2 bin 400 dolar /ton olarak gerçekleştiren Türkiye AET ülkelerine 2 bin dolar/ton üzerinden satış yapmıştır.

Erbakan memura 600 lira kira bedeli verileceğini söylemişti

Erzurum'da ev kiraları aniden arttı

ERZURUM-(THA)- Memur maaş kat sayısının 12 olması yolundaki çabalar sürüp giderken devlet bakanı ve Başbakan Yardımcısı Prof Necmettin Erbakan'ın "her memura ayda 600 lira kira bedeli verileceği "şeklindeki beyanının konut kiralarında büyük artışa yol açtığı ileri sürülmüştür.

Katsayının 11 mi, 12 mi olması biçimindeki tartışmalar bir sonuca bağlanmadan ev sahiplerinin kira bedellerini artırmak istemeleri tepki ile karşılanmıştır. THA muhabirinin edindiği bilgiye göre konut sahipleri, kiracılara noterler aracılığı ile gönderdikleri bildirgeler de kiraları bir Mart tarihinden itibaren artıracaklarını hatırlatarak buna hazırlıklı olmalarını istemişlerdir.

Yapılan bir araştırmada ev kiralarına en az yüzde 30 oranında zam geleceği anlaşılmıştır. Bu durumda halen 800 lira olan iki odalı bir ev kirasının 1100 liraya çıkacağı sanılmakta ve nitekim bazı örneklere de rastlanmaktadır. Kaloriferli evlerin kira bedellerindeki artışın ise daha şimdiden yüzde 50 civarında gerçekleştiği, Erzurumda 3000 liradan aşağı kaloriferli daire bulmanın mümkün olmadığı ifade edilmektedir.

Kiracılar ev kiralarında meydana gelen veya gelmesi beklenen artışlara Erbakan'ın her memura 600 lira kira bedeli verileceği yolundaki beyanının yol açtığını öne sürmüşler "paralar cebimize girmeden daha ne miktar zam alacağımız belli olmadan ev sahipleri cebimize el attılar" diye konuşmuşlardır. Kiracılar hükümetin kiraları dondurmasını da isteyerek "aksi halde yavan ekmeği bile zorlukla bulabileceğiz" demişlerdir.

Türkiye'de kişi başına yılda 13 kilogram yağ tüketiliyor

● Yağ açığının 1980'de 130 bin tonu aşacağı ileri sürülüyor

ADANA-(A.A.)- Nüfusu her geçen yıl büyük bir hızla artmakta olan ülkemizde 1976 yılında kişi başına tüketilen yağ oranının 13,26 kiloyu bulduğu açıklanmıştır.

Bu konuda hazırlanan bir raporda gıda maddeleri tüketiminin nüfus artışına paralel bir şekilde arttığı belirtilmektedir. Önümüzdeki yıllarda üretimin tüketimi karşılayamayacak bir seviyeye gelebileceği ve bu nedenle büyük bir yağ açığının söz konusu olabileceği ifade edilen raporda özetle şöyle denilmektedir.

ZEYTİNYAĞI ÜRETİMİ 170 BİN TONU AŞIYOR

"Ülkemizde yağbitkileri yetiştiriciliği gelişmiştir. Bu bitkiler arasında yağ üretiminde önemli bir yeri olan zeytinyağının istihsal kapasitesi zaman zaman 170 bin tonu aşmaktadır. Ayçiçeği ve pamukyağı gibi yağ bitkilerimizin üretimi de yağ tüketimimizin büyük bir kısmını karşılamaktadır.

YAĞ ÜRETİMİMİZ YETERSİZ

Ayçiçeği yağı üretimimiz yılda 200 bin tonu bulmaktadır. Pamuk çiğidinden sağlanan yağ miktarı ise 100 bin ton civarındadır. Susam, haşhaş keten, kendir ve soya gibi yağ bitkilerimizden elde edilen yağ miktarının tüketimimizdeki oranı çok düşüktür. Tüketimimizin gittikçe artması yağ açığının artmasına yolaçmaktadır. Bu nedenle önümüzdeki yıllarda esasen yetersiz bir durumda olan üretimimiz ihtiyacı karşılayamayacağından önemli bir yağ açığı ortaya çıkacaktır. Yapılan hesaplara göre ülkemizin yağ açığı oranı 1980 yılında 130 bin tona ulaşacaktır.

Planlı dönemde

Türkiye'nin milli geliri yaklaşık 2,5 kat arttı

ANKARA-(İSTA)-Planlı dönemde Türkiye'nin milli geliri yaklaşık 2,5 katartarak 1976 yılı sonunda 191 milyar 534 milyon liraya yükselmiştir. Bu rakam 1968 fiyatlarıyla tesbit edilmiştir DİE'nin milli gelir istatistiklerine göre, 1962 yılında Türkiye'nin milli geliri 77 milyar 30 milyon lira büyüklüğünde bulunmaktaydı.

Son 15 yıl içinde, ulusal ekonominin en hızlı gelişen iki sektöründen birisi ticaret ve öteki de sanayi sektörü olmuştur. Planlı dönemde, ticaret kesimi yüzde 275 dolayında bir büyüme ile 1976 yılı sonunda 26 milyar 552 milyon liraya yükselmiştir. 1962 yılında ticaret sektörünün ulusal gelire katkısı 7 milyar 74 milyon lira büyüklüğünde bulunmaktaydı.

İlgili dönemde sanayi sektörü de yüzde 273 lük bir büyüme göstererek 1976 yılında sanayiinin ulusal gelire katkısı 48 milyar 563 milyon liraya ulaşmış bulunmaktadır. 1962 yılında sanayi sektörünün ulusal gelire katkısı 13 milyar 17 milyon lira büyüklüğünde bulunmaktaydı.

Sanayi ve Ticaret kesimlerindeki bu gelişmeye karşılık, tarım kesiminde gerçekleştirilen kalkınma hızı büyüklükleriyle plan hedeflerinin oldukça gerisinde kalınmıştır. 1962 1975 döneminde tarım sektöründe meydana gelen artış ancak yüzde 58 olabilmiştir.

İŞÇİ SINIFI TARİHİNDEN...

KANLI PAZAR: 22 Ocak 1905

20. YÜZYILIN başından itibaren, Avrupa'dan Asya'ya kadar, işçi sınıfının bulunduğu her ülkede, tarihin bu en genç ve en ileri sınıfının mücadelesi yoğunlaştı. RUSYA'DA DA işçi sınıfı daha 1880-lerde uyanmaya başlamış, dayanılmaz iş şartlarına 12-13 saati bulan işgünlerine, kadın ve çocuk emeğinin insafsızca sömürülmesine, düşük ücretlere karşı grev lere direnişlere girişmişti. Rusya'da ilk işçi sendikası 1878 yılında şimdiki Leningrad o zamanki Sen Petersburg'da kuruldu ama kısa zamanda Çarlık hükümeti tarafından dağıtıldı.

BÜTÜN BASKILARA Çar polisinin acımasızlığına rağmen 1880-1900 yılları arasında pekçok grev ve ayaklanma oldu. 1895-99 arasında. Rusya'da 250 bin kadar işçi grevlere katıldı. Bunlar çok ağır şekilde cezalandırıldı, sürgün edildi, öldürüldü.

PETERSBURG'DA 22 OCAK 1905 OLAYLARI: KANLI PAZAR

ESKİ RUS takvimiyle 3 Ocak, yeni takvimle 16 Ocak 1905 de, Petersburg'un en büyük fabrikası Putilov fabrikasın da grev başladı. Greve, görünüş te 5 işçinin işten çıkarılması neden olmuştu. Ama dayanılmaz baskılar ve yoksulluk içinde olan işçilerin ayaklanması için küçük bir neden bile yeterliydi. Grev hız la büyüdü. Petrograd'daki diğer fabrikaların ve imalathanelerin işçileri de greve katıldılar. Grev adeta bir genel greve dönüştü.

ÇARLIK hükümeti hareketi daha başlangıcında kırmaya karar verdi. Bu amaçla da işçilerin arasına salmış olduğu ve gerçek işçi sınıfı devrimcilerinin işçileri örgütleme çabalarını kırmak için sözde işçi örgütleri kuran, Papaz Gapon diye bir ajandan yararlandı.

PUTİLOV grevi genişleyince, Ajan Gapon, kendi derneğinin toplantısında kahpece bir plan önerdi: Bu plana göre 22 Ocakta (eski Rus takvimiyle 9 Ocak) bütün işçiler toplanıp kilise bayrakları ve çarın portrelerini taşıyarak Kışlık saraya yürüyecekler ve çara haklarını vermesi için yalvararak dilekçe sunacaklardı. Gapon, işçileri, Çar'ın böyle barışçı bir gösteri sonucunda kendilerini dinleyeceğine ve isteklerini yerine getireceğine inandırmıştı.

ÇARA SUNULACAK dilekçe, çeşitli işçi toplantılarında uzun uzun tartışıldı. İstekler Sosyalistlerin etkisiyle Gapon'un ileri sürmeyi tasarladığı isteklerin çok aştı. Dilekçeye, basın ve söz özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, Rusya da siyasi rejimi değiştirmek üzere bir Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılması yasalar önünde tam eşitlik, kilisenin devletten ayrılması, savaşın sona erdirilmesi, 8 saatlik işgünü ve toprağın köylülere verilmesi gibi aslında bir yerel işçi greviyle ilgili istekleri çok aşan devrimci istekler konuldu.

LENİN'İN sosyal-Demokrat Partisinden sosyalistler bu yürüyüşün bir oyun olabileceği yolunda işçileri uyardılar.

ANCAK Petrograd'da, büyük bir işçi kitlesinin Kışlık Saray'a doğu yapacakları yürüyüşe engel olamadılar. En geniş işçi kitleleri hala yeteri kadar bilinçli değildi ve Çar'ın kendilerine yardım edeceğine hallerini bilmediğine öğrenirse mutlaka çaresine bakacağına inanıyorlardı.

22 OCAK 1905 SABAHI erken saatlerde işçiler çarın o sırada kaldığı Kışlık Saray'a doğru yürüdüler. Bütün aileleriyle karıları, çocukları yaşlı ana babalarıyla birlikte gelmişlerdi. Silahsızdılar yürürken ilahiler söylüyor. Haçlar ve çarın resimlerini taşıyorlardı 150 bini aşkın bir kalabalıktı bu.

ÇAR İKİNCİ Nikola, hem hareketi da ha başında durdurup gözdağı vermek için hem de ne kadar barışçı ve silahsız olursa olsun böylesine bir işçi gösterisi karşısında paniğe kapıldıkları için silahsız işçilere ateş açılması emrini verdi işçiler böyle birşeyi asla beklemiyorlardı. Onlar Çardan medet umarken çar onlara ateş açıyordu.

O PAZAR GÜNÜ Kışlık Saray'ın önünde binden fazla işçi öldürüldü. İki binden fazla işçi yaralandı. Petersburg sokakları işçilerin kanıyla kızıla boyandı.

O GÜNDEN sonra 22 Ocak günü "Kanlı Pazar" diye anıldı. O korkunç pazar günü binlerce işçinin canı ve kanı pahasına, Rusya işçi sınıfı unutulmaz bir deney edindi. Haklarını mücadeleyle kazanabileceklerine, Çar'ın ise düşman olduğuna inandılar. İşçi mahallerinde hemen o gece barikatler kuruldu. İşçiler artık şöyle diyorlardı "Çar bize ne ettiyse, şimdi bizden onu görecek."

KANLI PAZARIN haberi her yana yayılıverdi Tüm ülke, tüm işçi sınıfı galeyan halindeydi. Bütün Rusya şehirlerine grevler dalga dalga yayıldı. İşçiler artık Kahrolsun İstibdat, Kahrolsun Çar diye sokaklara dökülüyorlardı. 1905 Ocak ayı sonunda 500 bin kadar işçi grev deydi. Rusya'da 1905 devrimi başlıyordu.

Federal Almanya'da 16 bin tarım işletmesi kapandı

BONN-(İSTA)-1976 yılında Federal Almanya'da 16 bin küçük çiftçinin iflas ettiği açıklanmıştır. Tarım işçileri arasında işsizliğin had safhaya vardığı ve bir önceki yıla oranla 24 bin kişinin iş siz kaldığı bildirilmektedir.

●

London School Of Economics öğrencileri boykota başladı

LONDRA-(İSTA)-İngiltere'deki dünyaca ünlü "London School of Economics" in müdürü Prof. Ralf Dahrendorf, bir açıklama yapa rak okuldaki öğrenci boykotu ve öğrenci işgali yüzünden tüm işlerin ve derslerin durduğunu bildirmiştir.

1973 yılında okul müdürlüğüne atanan Federal Alman Dahrendorf, öğrenci eylemlerine son vermekiçin Yüksek Mahkemeye baş vurduklarını söylemiştir.

Balıkesir'de İlerici Kadınlar Derneği kuruluyor

BALIKESİR-(İHA)-İKD-ninBalıkesir'de bir şube kuracağı bildirilmiştir.

İKD'nin Balıkesir Şubesi'nin kurulması için girişimde bulunan yetkililer bu arada Ankara Valiliğince TÖB-DER'in kapatılmasını protesto etmişler "İKD' nin Balıkesir Şubesini kurma çalışmalarımız bu olay nedeniyle daha da hızlanmıştır" demişlerdir.

Kervansaray işçileri işveren aleyhine dava açtı

BALIKESİR-(İHA)-Kervansaray lokanta ve kafeteryasında toplu sözleşme görüşmelerinden bir sonuç alınamadığı için 117 günü aşkın süredir grevde bulunan DİSK'e bağlı Turizm-İş Sendikası üyesi işçiler işveren aleyhine dava açmışlardır.

Turizm-İş Sendikası üyesi işçiler davayı fazla mesai, yıllık izin ve bayram alacaklarından doğan borçlar ödenmediği için açmışlardır.

BİTMEYEN KAVGA JOHN STEINBECK'İN ÜNLÜ YAPITI